

Directa

setmanari de comunicació

Núm 338 13 de novembre de 2013 1,70 €

L'ordre de tancament de Fabra fa caure la mordassa de Canal 9

Per primer cop des de 1977, la defensa de RTVV uneix valencianes de totes les sensibilitats

PÀGINES 5-6

2-4

La **lleï d'avaluació ambiental del PP** aposta per mercantilitzar la conservació de la natura

8-9

Unes fotos mostren la militància neonazi del **portaveu de PxC a Santa Coloma de Gramenet**

A fons

El **naufregi de Lampedusa** i el cercle viciós de la securització de les fronteres europees

17-19

Editorials independents catalanes debaten sobre el present i el futur del món del llibre

ESTIRANT DEL FIL

Les polítiques de protecció del medi ambient continuen patint modificacions legislatives regressives en mans de l'executiu del Partit Popular a Madrid. La inclusió de la figura dels bancs de conservació a la nova llei estatal d'avaluació ambiental, pendent de superar el tràmit del Senat per ser aprovada, introduirà un nou mecanisme de mercat per permetre impactes devastadors sobre els ecosistemes a canvi de la compra de crèdits ambientals.

TERRITORI // UNA LLEI IMPULSA LA CREACIÓ DELS BANCS DE CONSERVACIÓ, UN INSTRUMENT QUE MERCANTILITZA LA CONSERVACIÓ DE LA NATURA

Rajoy ofereix barra lliure per danyar el medi ambient

Marc Font

@marcfontribas

La conservació del medi ambient no és una de les prioritats del govern espanyol. L'executiu presidit per Mariano Rajoy ja ho va evidenciar amb l'aprovació, el mes d'abril, de la llei de costes -que, entre altres aspectes, rebaixa la franja protegida del litoral- i ara ho torna a posar de manifest amb la creació dels bancs de conservació, un instrument molt controvertit que legitima els impactes ambientals comesos per un projecte, com pot ser la construcció d'una carretera o un edifici. Amb el nou sistema, les promotores podran compensar el dany comès al medi en un altre lloc. Els bancs de conservació, que existeixen als Estats Units des dels anys 80 i gairebé no tenen precedents a Europa, són una de les novetats que incorpora la llei d'avaluació ambiental aprovada fa unes setmanes per l'executiu estatal i també validada pel Congrés. A la normativa, només li falta superar el tràmit del Senat -on el PP compta amb majoria absoluta- per convertir-se en realitat, cosa que -amb tota seguretat- arribarà abans d'acabar l'any.

L'administració serà qui establirà el nombre de crèdits que hauran de comprar les promotores, però el mercat serà qui en fixarà preu

El funcionament dels bancs serà el següent. Per una banda, hi ha empreses o particulars que es dediquen a fer treballs ambientals -com ara reforestar un bosc després d'un incendi o recuperar una espècie en perill- que suposen la millora o la creació d'actius naturals. La millora s'inscriu en un registre controlat pel Ministeri de Medi Ambient i es monetitza en forma de crèdits ambientals. Els títols seran oferts al mercat lliure, on les promotores de projectes que tenen impacte sobre el medi els podran adquirir per compensar el dany que hagin comès a la natura. L'administració serà

qui establirà el nombre de crèdits que hauran de comprar les promotores per legitimar els seus projectes, però el mercat serà qui en fixarà preu.

Es tracta d'un mecanisme molt similar al mercat internacional d'emissions de diòxid de carboni, segons el qual les empreses que contaminen per sobre del seu límit han de comprar crèdits d'emissió a aquelles que no arriben al topall assignat. El preu d'aquests crèdits s'ha desplaçat els darrers anys i, si el 2008 una tona de diòxid de carboni costava 30 euros, ara només en val 3. Així doncs, a moltes companyies, els resulta més barat mantenir uns nivells alts de contaminació i pagar per superar el màxim que tenen establert que no pas aplicar mesures que contribueixin a reduir les emissions. I,

òbviament, amb els bancs de conservació, es corre el mateix risc, fins al punt que les principals organitzacions ecològiques de l'Estat espanyol consideren que només és un instrument per aplanar el camí al desenvolupament de projectes de gran impacte ambiental.

MERCANTILITZACIÓ DEL MEDI

El Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, encapçalat per Miguel Arias Cañete, defensa els bancs de conservació amb l'argument que permetran donar ús a una "bossa de diners molt important", que contribuirà a la creació d'ocupació i a fixar població al món rural. L'executiu afegeix que també faran possible "reparar" els impactes de nombrosos projectes que, fins ara, difícilment eren

compensats. De fet, un treball del Centre d'Estudis i Experimentació d'Obres Públiques (Cedex) especifica que, a l'Estat, entre 1990 i 2011, no es van aplicar o es van dissenyar i posar en marxa incorrectament les mesures compensatòries. La defensa del projecte que fa el govern de Rajoy contrasta amb la crítica total de les entitats i formacions ecologistes.

Laia Ortiz, diputada d'ICV al Congrés, en una entrevista telefònica amb la Directa, subratlla que aquests bancs suposen la "mercantilització completa de les polítiques de conservació de la biodiversitat i dels hàbitats" i sentència que es passa del principi "qui contamina, paga" a "qui pot pagar, tindrà dret a contaminar". ICV, a través del grup Esquerra Plural de la cambra baixa, va presentar una esmena a la totalitat a la llei d'avaluació ambiental, com també van fer el PSOE, CiU i el BNG. La majoria absoluta del PP, però, les va tombar.

Els bancs de conservació existeixen als Estats Units des dels anys 80 i gairebé no tenen precedents a Europa

En unes declaracions a aquesta revista, Mario Rodríguez, director executiu de Greenpeace Espanya, afegeix que, per a la promotora, "és com una butlla perquè pot pagar i cometre qualsevol barbaritat ambiental. A més, hi pot guanyar a nivell d'imatge perquè pot vendre que contribueix a la restauració d'un espai natural". En aquest sentit, diverses de les fonts consultades alerten que les més interessades que es duguin a terme projectes agressius amb el medi seran les empreses o particulars que hagin fet treballs de millora d'un territori. Jaume Grau, responsable de l'àrea de natura d'Ecologistes en Acció de Catalunya, opina que la mercantilització del medi ambient associada als bancs de conservació és "escandalosa" i denuncia que es "posa preu a la vida". "Quan entri en funcionament, carregat-te el niu d'una àguila imperial o un ecosistema per a l'ós bru valdrà X diners", lamenta.

A la llei d'avaluació ambiental només li falta superar el tràmit del Senat / MAGRAMA.GOB

ESTIRANT DEL FIL

540

és el nombre de bancs de conservació que hi ha arreu del món. Tres quartes parts es troben en territori nord-americà

1.600

milions d'euros és el volum del mercat anual que generen els bancs de conservació nord-americans

3

euros és el que val actualment una tona de diòxid de carboni al mercat d'emissions. El 2008 en valia 30.

Els bancs de conservació utilitzen un mecanisme molt similar al del mercat internacional d'emissions de diòxid de carboni / ROBERT BONET

COMPENSACIÓ DIFÍCIL

La versió governamental diu que els bancs de conservació garantirán el “manteniment net” del valor natural, atès que els efectes negatius que s'ocasionin seran equilibrats per les accions positives que es duguin a terme en una àrea diferent. Però Mario Rodríguez i Jaume Grau no ho veuen factible. El dirigent de Greenpeace considera que el “balanç net pot ser neutre en termes monetaris, però en cap cas ambientals. Com es comptabilitza el dany al medi? Si faig malbé una zona boscosa per construir una carretera i recupero una espai forestal en un altre lloc, el dany provocat ja és irreversible”.

El responsable d'Ecologistes en Acció, per la seva part, exposa que és “gairebé impossible avaluar tots els ítems d'un ecosistema, perquè no només s'han de tenir en compte les espècies, sinó també les relacions amb el seu entorn físic”.

Grau il·lustra les dificultats que la compensació sigui equiparable amb un exemple prou gràfic: “Si es carreguen una zona humida del delta del Llobregat i la compensen fent-ne una al costat de Vilafraça, qui ens garanteix que el nou espai es conservarà a llarg termini, igual que l'ecosistema que s'ha destruït i portava milers d'anys al territori?”.

FACILITATS A LES PROMOTORES

Més enllà dels bancs de conservació, la llei d'avaluació ambiental que s'aprovarà definitivament al Senat les properes setmanes té altres aspectes que provoquen alarma entre els sectors ecologistes. La diputada Laia Ortiz afirma que permetrà cometre “barrabassades mediambientals” perquè agilitza els tràmits de les avaluacions d'impacte ambiental sense aportar més garanties i restringeix la informació i la participació de la ciutadania.

“El que fa és donar més facilitats als promotors”, conclou. Com a alternativa, la dirigent ecosocialista destaca que la “responsabilitat” de les administracions és “vetllar per protegir el medi ambient” i que la conservació no pot estar sotmesa a un “lliure mercat”.

Arias Cañete, defensa els bancs de conservació amb l'argument que permetran donar ús a una “bossa de diners molt important”

Mario Rodríguez considera que hi ha certs impactes al medi que han d'estar “prohibits”, mentre que d'altres han de suposar un “cost econòmic” tan elevat per a les promotores que dissuadeixi de

tirar endavant determinats projectes. El director executiu de Greenpeace també defensa la implicació de la societat en la conservació a través de la custòdia del territori, és a dir, amb l'adquisició d'un determinat espai per garantir-ne la protecció, com es va fer a Mallorca durant els anys vuitanta amb la finca de la Trapa, a Andratx, que gestiona el GOB. Jaume Grau conclou que “està demostradíssim que és més econòmic i rendible mantenir un ecosistema ben conservat que no pas patir les conseqüències de la destrucció del medi ambient en un futur”. Però, enèsim aprofundiment del model neoliberal, el PP ha decidit col·locar el cartell *en venda* als espais naturals i obrir la porta a nous nínxols de negoci per al gran capital. De moment, ja hi ha grans consultories -com Deloitte- que aboquen molts recursos a empreses amb experiència en la restauració ambiental. ◀

Una forta implantació als EUA

A tot el planeta, hi ha prop de 540 bancs de conservació. La immensa majoria –més de 400– es localitzen als Estats Units i Austràlia és el segon país que n'acumula més. Entre els països europeus, Alemanya els va incorporar el 2002 i França i el Regne Unit compten únicament amb experiències pilot. Als EUA, els bancs de conservació existeixen a 37 dels 56 estats i, segons dades de l'ONG Forest Trends, han protegit 182.108 hectàrees de territori i generen un mercat anual de més de 1.600 milions d'euros. El valor dels crèdits generats per aquests bancs ha oscil·lat entre els 2.215 i els 443.000 euros. Les seves defensores al·leguen que, en comptes de penalitzar qui comet un dany al medi ambient, ofereixen un incentiu econòmic per a la seva conservació, un argument que, als Estats Units, no comparteixen els grups ecologistes més crítics.

Facilitats al ‘fracking’

Un altre aspecte polèmic de la llei d'avaluació ambiental és que facilitarà la posada en marxa de projectes d'extracció d'hidrocarburs mitjançant la fractura hidràulica o *fracking*. El que es pretén és que hi hagi una única normativa d'àmbit estatal i, per tant, que les autonomies no puguin impedir la posada en marxa de projectes de *fracking*. La fractura hidràulica és una tècnica que consisteix a fragmentar el subsòl amb aigua a pressió acompanyada de sorra i productes químics per perforar la roca, fet que genera esquerdes que poden contaminar els aqüífers de l'entorn.

A més, el ministre Arias Cañete ha assegurat que, amb la nova normativa, el govern estatal podrà concedir els permisos d'impacte ambiental en quatre mesos; actualment, el temps mitjà és de tres anys, una tardança que, segons el dirigent del PP, “frena el desenvolupament econòmic” de l'Estat.

ESTIRANT DEL FIL

ECONOMIA // EL MERCAT DE CRÈDITS D'EMISSION DE CO₂ VA INICIAR LA Lògica MERCANTIL EN LA GESTIÓ DEL MEDI AMBIENT

El mercat s'engreixa aprofitant la lluita contra el canvi climàtic

David Bou
@dvdbou

La creació i la inclusió dels bancs de conservació a la nova llei d'avaluació ambiental possibilitarà l'aprofundiment de les polítiques de medi ambient sota una lògica economicista que quantifica el valor de la biodiversitat mitjançant criteris monetaris i de mercat i obvia el seu valor inherent. Aquesta nova figura segueix el model estès del mercat internacional d'emissions de diòxid de carboni, on les empreses que superen els límits de contaminació compren crèdits d'emissió a les que es troben per sota dels nivells preestablerts legalment. La creació d'un registre de bons ambientals, l'intercanvi de títols i l'adquisició per part d'empreses, a més del control de l'administració sobre el nombre de crèdits necessaris per eximir-se dels danys produïts, bastiran un mecanisme pràcticament idèntic al del mercat de carboni, però amb la natura i els seus ecosistemes com a matèria primera directa.

L'evolució del preu de mercat dels crèdits d'emissió de diòxid de carboni ha viscut un descens significatiu els darrers anys. Això ha fet que, a les grans empreses i les multinacionals, els resulti més rendible comprar quotes d'emissió per obtenir una cobertura legal que els permeti contaminar més que no pas aplicar mesures que redueixin les emissions

i alleugin l'impacte nociu de les seves activitats sobre l'atmosfera. Aquest fet demostra que, tot i que provoquen un cost ambiental molt alt que perjudica l'interès general de la població, les grans empreses i les multinacionals es veuen afavorides per aquests mecanismes a l'hora d'evadir responsabilitats i rendibilitzar les seves inversions privades.

LES CONTRAPARTIDES DE KYOTO

El conveni internacional de la prevenció del canvi climàtic, popularment conegut com a Protocol de Kyoto, es va pactar l'any 1997 en el marc de les Nacions Unides (ONU) amb l'objectiu que els països industrialitzats reduïssin les seves emissi-

El mercat d'emissions de CO₂ ha resultat ser un gran negoci per la indústria pesada de l'Estat espanyol

ons de gasos d'efecte hivernacle. L'acord internacional estipula que la Convenció Marc sobre el Canvi Climàtic és responsable d'establir un sostre d'emissions per a cada país, que la majoria han estat incapaços de complir any rere any. Per aquesta raó, preveient l'escenari que s'ha produït finalment, el Protocol de Kyoto va pactar el que s'anomenen "mecanismes de flexibilitat", definits pels

seus defensors com a "mecanismes per desenvolupar una economia en transició energètica", però que realment estan pensats per oferir fórmules d'escapada als estats que no compleixin els objectius i, d'aquesta manera, poder obrir un nou mercat amb el pretext de la lluita contra el canvi climàtic.

Al marge del mercat d'emissions de diòxid de carboni, hi ha uns altres dos "mecanismes de flexibilitat" importants: el d'Aplicació Conjunta i els Mecanismes de Desenvolupament Net (CDM, en les seves sigles en anglès). Aquests sistemes permeten que països que sobrepassen el seu sostre d'emissions puguin invertir en projectes per a la reducció d'emissions en un altre país -normalment en estats qualificats com a "economies en transició"- per rebre crèdits de reducció d'emissions que els permetin assolir els seus compromisos. Les crítiques contra aquests mecanismes plantegen la dificultat de calcular quina reducció real d'emissions suposen els projectes que es duen a terme. Tanmateix, les veus oposidores carreguen principalment contra la imposició a països en vies de desenvolupament de projectes lucratiu per a les inversores, però destructius i sense consens al territori on es fan. Per exemple, l'Estat espanyol compta amb projectes d'aquest tipus comandats per Endesa, Unió Fenosa, Iberdrola o Gas Natural a indrets de la Xina, Egipte o l'Amèrica Llatina. ◀

El protocol de Kyoto es va pactar l'any 1997 en el marc de les Nacions Unides / JONATHAN KOS

Comerç d'emissions

El mercat d'emissions de diòxid de carboni més gran a escala internacional és l'uropeu, tot i que països com el Japó, Austràlia o Nova Zelanda en tenen de propis. Qui realment mou el negoci de les emissions són les operadores especialitzades en aquest mercat i, directament, les empreses o els governs.

El mercat d'emissions de CO₂ es va començar a aplicar l'any 2008 i ha resultat ser un gran negoci per la indústria pesada de l'Estat espanyol, que en quatre anys va vendre drets d'emissió equivalents a 1.279 milions d'euros, segons càlculs elaborats pel diari *El País* a partir de les dades del Registre Nacional de Drets d'Emissió. Aquest fet va ser possible gràcies als efectes de la crisi econòmica en la indústria, és a dir, a la reducció de la producció i dels nivells d'emissions contaminants, que van deixar algunes empreses molt per sota del sostre d'emissió imposat, situació que van aprofitar per fer negoci amb les vendes dels crèdits sobrants. Per la seva banda, el govern espanyol fins a finals de 2012, va destinar 1.370 milions d'euros a compensar l'excés d'emissions contaminants del conjunt de l'Estat (on s'inclouen les emissions de CO₂ fruit del consum elèctric i la circulació del parc mòbil) comprant un total de 264 milions de tones de carboni al mercat d'emissions internacional. Negoci per les empreses privades, ruïna pels comptes públics.

Durant els darrers anys, Barcelona ha estat un punt de trobada d'aquest mercat internacional. La ciutat comtal ha acollit tres edicions de la Carbon Expo, principal fira i conferència d'àmbit mundial sobre el comerç d'emissions de CO₂. Aquesta fira ha estat organitzada per l'Associació Internacional de Comerç d'Emissions (IETA), el Banc Mundial i la Fira de Barcelona.

AIXÍ ESTÀ EL PATI

7

L'Incasòl abandona vint hectàrees que havien de ser l'Àrea Residencial del Graell i que el veïnat reclama per a usos socials i agrícoles

8-9

El portaveu de Plataforma per Catalunya a Santa Coloma de Gramenet va formar part del consell de redacció d'una revista prohibida per la difusió d'idees genocides

TERRITORI // MANIFESTACIONS MASSIVES EN DEFENSA DE RTVV

La societat valenciana reacciona

Joan Canela i Barrull

@La_Directa

Les manifestacions que van omplir els centres de Castelló, Alacant i València en defensa de Ràdio Televisió Valenciana el 9 de novembre potser no van ser les més grans que ha viscut darrerament el país. Tot i que van reunir molta gent -60.000 persones a València i unes altres 10.000 a Alacant i Castelló segons l'organització, una desena part segons la policia-, les protestes contra la LOMQE, fa sols tres setmanes, encara van ser més massives.

La seva importància no va ser tan quantitativa com qualitativa. Per primer cop des de 1977, una mateixa causa va unir valencianes de totes les sensibilitats i, a la marxa, era tan fàcil veure senyeres coronades com estelades independentistes, o punks amb cresta i pijos

Per primer cop des de 1977, una mateixa causa va unir valencianes de totes les sensibilitats

amb polo rosa. Els crits més unànimes d'aquesta gentada de dretes i d'esquerres eren -després de "RTVV no es tanca"- "Fabra dimissió" i "On estan els diners dels valencians".

Més enllà de les percepcions a peu de carrer, només cal veure la llista d'entitats i personalitats que han donat suport a la mobilització o, com a mínim, s'han manifestat contra el tancament de RTVV. Al costat del llistat habitual d'entitats i organitzacions d'esquerres i

valencianistes, s'hi trobaven els principals representants dels festers -un dels col·lectius més mimats i fidels al PP-, incloses les falleres majors de la ciutat de València dels darrers 40 anys -autèntic símbol de l'hegemonia d'un determinat model cultural-, el món de l'esport o institucions de la Generalitat com el Consell Valencià de Cultura i l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

GOL EN PRÒPIA PORTA

No hi ha acord, entre les diferents analistes ni en les converses de carrer, sobre els motius d'Alberto Fabra per actuar d'aquesta manera. Si realment tot formava part d'un pla -preparar un ERO maldestre, aconseguir la seva anul·lació judicial i utilitzar-ho com a excusa per tancar RTVV-, com assegura molta gent, per què executar-lo amb un nyap com el comunicat que va anunciar el tancament el dia 5 al vespre? Si tot ha estat una reacció sobreactuada davant una contrarietat inesperada, com defensen altres, realment el govern és tan prepotent que no va preveure una més que probable derrota judicial?

Segui com sigui, és evident que, des de llavors, el Consell no ha fet gairebé res bé. Primer, va respondre a corre-cuita anunciant un tancament dels mitjans públics que va ser filtrat a *El Mundo* abans que anunciar a la seva pròpia directora general, Rosa Vidal, a la qual es va assenyalar com la principal culpable del desastre, mentre s'eximia de responsabilitats el vicepresident, José Ciscar, autèntic arquitecte de l'ERO, el que va provocar la pèrdua immediata del control directe de l'ens.

En segon lloc, va estar més pendent de les reaccions que hi havia a Madrid

que no de les del País Valencià, mentre aquí s'encenia una revolta que ningú no sabia com aturar. I, finalment, va aprovar un decret llei -també a corre-cuita- per imposar una nova direcció general sense passar per les Corts i -presumiblement- violant diversos articles de la flamant llei de RTVV i de l'Estatut d'Autonomia, motiu pel qual un tribunal podria aturar el tancament de RTVV de forma cautelar i frustrar la primera intenció que ha encès el foc. Per si això fos poc, l'objectiu principal del nou director general -aturar la insubmissió de la plantilla- tampoc no s'ha aconseguit plenament i, el dia 9, Canal 9 va cobrir la manifestació en directe.

Sembla obvi que Fabra i els seus setze assessors no van tenir en compte dos factors que els han agafat totalment per sorpresa:

El primer, la reacció de la plantilla de RTVV -formada només per les supervivents de l'ERO, les fidels entre les fidels-, que el dimecres va decidir agafar les regnes de la programació -amb el beneplàcit

La manifestació en defensa de Ràdio Televisió Valenciana va reunir 60.000 persones a València el 9 de novembre / ADOLFO LUJÁN - DISO PRESS

de Rosa Vidal, humiliada per Fabra- i fer un programa especial de sis hores. Aquest espai no només va intentar reconciliar el canal amb la part de la societat que ha estat silenciada i criminalitzada durant els darrers vint anys, sinó que va tenir l'encert de mostrar a la població valenciana un país que ni ella mateixa sabia que existia, precisament, la primera missió de qualsevol servei públic informatiu.

El segon, la reacció massiva en defensa d'una televisió que pràcticament ningú no mirava, totalment desprestigiada i convertida en un cau de corrupció, clientelisme i, fins i tot, abusos sexuals.

CANVI DE CICLE EN L'HEGEMONIA SOCIAL?

Així doncs, la manifestació es va convertir en un acte que va anar més enllà de la reivindicació d'un servei públic informatiu i, encara més, de la mera defensa d'un Canal 9 que moltíssimes de les presents asseguraven que feia anys que no miraven, si és que

Continua a la pàgina següent >>>

AIXÍ ESTÀ EL PATI

>>> Ve de la pàgina anterior

ho havien fet mai. L'ambient general era de rebuig a un govern prepotent i corrupte que està desmantellant a marxes forçades tot el teixit social i econòmic valencià i les seves institucions d'autogovern.

En només un any, la població valenciana ha vist com desapareixia tot el seu sistema financer i la humiliació de l'autonomia per part de Madrid mitjançant el Fons de Liquiditat Autònoma (FLA). Al mateix temps, el País Valencià s'ha convertit en l'única autonomia amb una renda situada per sota de la mitjana estatal; els impagaments de

tot tipus d'ajudes, subvencions i concessions són constants, els escàndols de corrupció es multipliquen... I ningú no sap si la propera serà la suspensió de la mateixa autonomia.

Paral·lelament, el sistema clientelar edificat pacientment pel PP durant els anys del *boom* immobiliari comença a fer aigües per tot arreu. Cada cop són més les veus que demanen un nou pacte social valencià que aparqui les diferències històriques entre el valencianisme d'arrel fusteriana i el *blaver* per defensar interessos comuns com el corredor mediterrani, el finançament o la llengua. Punts que posen el conjunt de la socie-

tat valenciana en oposició a Madrid, fet totalment inèdit fins ara.

En aquest sentit, la crisi de Canal 9 pot ser el catalitzador perfecte que solidifiqui un procés que, en tot cas, és complex i llarg. El tancament afecta directament la base social popularista -fal·les, València FC, catòlics-, que era pràcticament l'única audiència que tenia. I això sense comptar amb l'entorn directe de la gent que havia estat col·locada a l'ens i que ara ha estat acomiadada.

No en va, per primer cop, s'especula amb una improbable -però no impossible- revolta interna que tombi la llei de tancament de RTVV, prevista pel proper 27 de novembre. ◀

Concentració en suport de RTVV a la plaça de Sant Jaume de Barcelona el 7 de novembre / ROBERT BONET

Editorials amb interès

En direcció contrària al de la societat valenciana, els dos grans grups de comunicació del país s'han posicionat editorialment a favor del tancament. El més dur -sobretot amb la línia informativa, molt tendenciosa, silenciant les protestes- ha estat *Las Provincias*, propietat del Grupo Vocento. Aquest mateix grup té una televisió que no sols és competència directa de Canal 9, sinó que, durant anys, ha emès pel multiplex de RTVV sense pagar lloguer. L'altre gran grup mediàtic, Prensas Ibéricas -amb *Levante* i *Información*-, també té la seva pròpia televisió i, tot i que ha demanat el tancament de RTVV, ha mantingut una línia informativa més plural.

Només els diaris digitals com *Vilaweb* i *Valencia Plaza* s'han oposat frontalment a la decisió de Fabra. Entre els impresos, *El Periódico del Mediterráneo*, del Grup Zeta, sense interessos audiovisuals, ha estat l'únic que ha seguit aquesta línia.

CRONOLOGIA (1989 - 2013)

9 d'octubre de 1989: Primeres emissions de Canal 9, que neix -en part- com a símbol de la nova autonomia, però també com a barrera per frenar TV3, la freqüència de la qual va ocupar.

1995: Eduardo Zaplana arriba a la presidència de la Generalitat gràcies a un pacte amb Unió Valenciana. El deute de RTVV era de 32 milions, tenia 600 treballadores i una audiència del 20%. Divuit anys després, el deute havia pujat als 1.200 milions, tenia una plantilla de 1.800 persones i una audiència del 3%.

Durant aquests anys, Canal 9 es converteix en el pioner de la televisió escombraria a l'Estat espanyol i símbol de la manipulació esperpèntica, fins al punt que la pèrdua d'audiència el fa inútil com a mitjà de propaganda. Durant la darrera dècada, RTVV serveix per a tot tipus d'interessos partidistes: des del finançament irregular a la col·locació de fidels, passant per l'enriquiment personal i el pagament de tot tipus de favors, des de clubs de futbol a periodistes de Madrid.

20 de novembre de 2011: En un context de crisi que fa inviable el model seguit fins el moment, el PP guanya les eleccions estatals amb un programa que inclou la possibilitat de privatitzar o tancar les televisions públiques autonòmiques.

13 de gener de 2012: Es produeix la primera assemblea massiva i ocupació dels estudis de Burjassot davant els primers rumors d'un ERO a Canal 9.

12 de juliol de 2012: S'aprova la nova llei de RTVV, que permet privatitzar franges senceres de programació. L'ens públic comptarà només amb 600 treballadores, les altres 1.100 se'n aniran al carrer. Quatre dies després, sortiran les llistes de l'ERO i la plantilla ocuparà un plató d'informatius en directe com a protesta.

Estiu 2012-estiu 2013: L'aplicació de l'ERO es dilata enmig de protestes, dimissions, denúncies d'irregularitats i la sospita que s'està salvant la gent col·locada i no els perfils necessaris. El nou model de televisió "eficient" promès pel PP queda compromès.

Agost de 2013: Davant el risc de tancament, la nova directora de RTVV, Rosa

Vidal, salva 186 càrrecs tècnics imprescindibles per mantenir el canal en funcionament. Aquesta decisió serà clau en la sentència de nul·litat de l'ERO.

5 de novembre: Al matí, surt la sentència del Tribunal Superior de Justícia de València que anul·la l'ERO. A la tarda, un comunicat molt concís anuncia el tancament de RTVV. La mateixa nit, es fan les primeres concentracions de rebuig davant el palau de la Generalitat i els estudis de Burjassot.

6 de novembre: Roda de premsa d'Alberto Fabra, on contraposa el tancament de RTVV al manteniment "d'escoles i hospitals". A la tarda, les professionals decideixen emetre un programa especial sobre el tancament on, per primera vegada en vint anys, Canal 9 es converteix en un altaveu de crítica antigovernamental oberta.

7 de novembre: Davant la dimissió de Rosa Vidal i totes les representants del PP al consell d'administració, RTVV passa a ser gestionada per consellers dels partits de l'oposició durant sis

hores. El Consell aprova un decret, en només una hora, pel qual s'atorga el dret de nomenar noves conselleres i la direcció general sense passar per les Corts, fet que vulnera l'Estatut segons algunes juristes. Les concentracions i els comunicats de suport s'estenen arreu del País Valencià.

8 de novembre: El nou director general, Ernesto Moreno, pren el control de l'ens, però no de la redacció, que continua emetent continguts crítics amb el govern i donant veu a persones i col·lectius vetats fins el moment. El síndic de Compromís, Enric Morera, acusa Fabra de colpista durant un acte públic, just quan el president havia de parlar. També es viuen moments de tensió a les Corts.

9 de novembre: Manifestacions massives a València, Alacant i Castelló, retransmeses en directe per Canal 9.

10 de novembre: Les protestes continuen. Fabra és xiulat a Xest per l'afició motociclista. Pancartes a favor de Canal 9 als partits del València i el Vila-real.

TERRITORI // LA PLATAFORMA RECUPEREM EL GRAELL OCUPA VINT HECTÀREES DURANT UNES HORES PER RECLAMAR QUE ES DESTININ A USOS SOCIALS I AGRÍCOLES

L'Incasòl abandona els terrenys destinats a l'Àrea Residencial Estratègica del Graell

Directa Osona

osona@directa.cat

Les tapes de claveguera que van aparèixer com bolets per les vint hectàrees dels, fins fa sis anys, terrenys fèrtils del Graell són l'únic rastre que queda del que havia de ser una de les dues àrees residencials estratègiques (ARE) que va planificar el govern tripartit a Vic. A l'altra banda de la carretera de la Guixa, la de la Bòbila, encara s'hi continua cultivant. El 9 de novembre, una setantena de persones, cridades per la plataforma d'entitats Recuperem el Graell, van ocupar els terrenys durant unes hores per reclamar el seu ús social i agrícola. Hi van fer una castanyada popular i una assemblea. Durant l'assemblea, es van definir alguns d'aquests usos com, per exemple, que la gestió dels terrenys anés a càrrec de l'associació Horts Solidaris, que actualment ja té deu parcel·les al carrer Joan Pau II destinades a l'autoconsum de persones que no reben cap prestació econòmica. També es van proposar altres usos agrícoles, museístics, de recerca i de lleure.

L'aprovació del Pla Urbanístic d'Actuació Municipal (PAUM) de Vic, el novembre de 2004, obria la porta a urbanitzar aquest sector de la ciutat. El 29 de maig de 2006, el ple de Vic va aprovar, per unanimitat de tots els grups (CIU, PSC, ERC, ICV i PxC), el pla parcial del Graell que promovia l'Institut Català del Sòl (Incasòl). Aquell primer pla preveia la construcció de 1.308 habitatges, 529 en règim de protecció oficial. L'Incasòl treia a concurs les obres per un pressupost de licitació de 10,3 milions d'euros. El termini d'execució era l'agost de 2009.

Les màquines van entrar al Graell l'estiu de 2007. Josep M. Gamissans, pagès de la Guixa, recordava a l'assemblea que ho van fer quinze dies abans de la collita, que va ser arrasada pels bulldozers. "Aquesta falta de sensibilitat va ser una primera mostra de la malastrugança que ja no abandonaria més el projecte", deia Gamissans. A la Guixa, un poble del terme municipal de Vic que ha conservat el seu caràcter rural i que veia el Graell com una amenaça que podia acabar amb l'annexió del poble al nucli urbà de la

ciutat, es van moure i van constituir un grup veïnal opositor a les obres.

La plataforma Preservem La Guixa va aplegar un centenar de persones, el 28 d'octubre de 2007, en una caminada reivindicativa pels voltants del Graell, on, a part dels camps de cultiu, també corrien perill de desaparèixer alguns elements de patrimoni local com l'església romànica de Sant Llorenç de Boada, l'antic molí del mateix nom, una séquia i uns refugis de la Guerra Civil. Al cap d'un mes, el 30 de novembre, van aconseguir el que elles mateixes qualificaven de victòria agredolça. L'Ajuntament de Vic, davant la pressió veïnal, va ordenar l'aturada de les obres, enmig d'un estira-i-arrotonsa amb Joaquim Nadal, conseller de Política Territorial de l'època, que, en una visita a Vic el novembre, va fer el salt a l'alcaldia, Josep M. Vila d'Abadal, en una reunió per parlar del Graell.

L'aprovació del Pla Urbanístic d'Actuació Municipal de Vic, el 2004, obria la porta a urbanitzar aquest sector

El motiu adduït per l'Ajuntament per aturar les obres era l'existència d'una roda de molí de l'antic molí de Sant Llorenç, catalogada com a bé d'interès cultural local. Les obres ja no s'han reprès mai més, però, sis anys després, la roda de molí continua dins la casa de Sant Llorenç, que va arribar a estar molt de temps abandonada i en perill de ruïna fins que, fa uns mesos, un grup de persones van okupar la finca, van anar-hi a viure i van fer-hi alguns treballs de rehabilitació.

Però, si en un primer moment semblava que l'Ajuntament es mostrava contrari a la urbanització de tot un barri nou més enllà dels confins de la ciutat, va acabar establint una entesa amb la Generalitat no per fer un barri en aquell sector, sinó dos, a través de les àrees residencials estratègiques (ARE) del Graell -de vint hectàrees, amb 1.326 habitatges nous- i la Bòbila, de 22 hectàrees i amb 1.502 habitatges. L'esclat de la bombolla immobiliària, però, va impedir que es reprenguessin les obres.

Sis anys després, la tanca que delimita el perímetre de les vint hectàrees del Graell i les tapes de claveguera que marquen el que un dia havien estat els carrers que van començar a dibuixar les màquines són l'únic rastre del seu pas per aquell immens solar, avui envaït per les males herbes i els esbarzers.

La plataforma Recuperem el Graell demana transparència a l'Ajuntament i a l'Incasòl, que, el 22 d'abril de 2010, encara amb l'esperança de construir-hi algun dia, van constituir el Consorci Urbanístic per al Desenvolupament dels sectors residencials de la Bòbila i el Graell, amb un 50% de participació de cadascuna de les dues administracions. Es demana una relació detallada dels actes administratius que s'hi han fet, de quin és el règim actual del sòl i, especialment, de la despesa pública que s'ha deixat colgada sota les males herbes i els esbarzers.

Segons càlculs municipals, només la construcció del clavegueram i altres obres d'urbanització que s'hi van fer l'estiu i la tardor de 2007 superen els dos milions d'euros. Des de la plataforma, però, comp-

Una setantena de persones van reclamar l'ús social i agrícola dels terrenys del Graell el 9 de novembre / FERRAN DOMÈNECH

ten que la despesa pública és molt superior, ja que cal afegir-hi -com a mínim- la compra dels terrenys per part de l'Incasòl i la redacció dels dos projectes. El primer, de 2005, amb la primera promoció de l'Incasòl; el segon, de 2008, amb l'ARE. Tots dos projectes van ser encarregats al mateix estudi d'arquitectes de Barcelona, Roldán+Berengué, que encara els exhibeix entre els seus projectes principals, amb tot luxe de detalls, a la pàgina web.

Ara, l'Ajuntament, lluny d'extreure cap lliçó dels dos primers fracassos urbanístics relacionats amb el Graell, ha encarregat un tercer projecte a l'Estudi d'Arquitectura i Urbanisme Claparols de Vic per intentar convèncer l'Incasòl de la viabilitat de fer una nova promoció de pisos al Graell, prescindint de la reclamació veïnal. Des de la plataforma, però, no estan disposades a donar-se fàcilment per vençudes, sabent com saben que el temps ha acabat donant la raó a les que, ja el 2007, qualificaven la urbanització d'aquells camps de cultiu de despropòsit. De cara a la primavera, ja preparen una segona ocupació dels terrenys. ◀

AIXÍ ESTÀ EL PATI

ULTRADRETA // EL PORTAVEU DE PXC A SANTA COLOMA DE GRAMENET VA FORMAR PART DEL CONSELL DE REDACCIÓ D'UNA REVISTA PROHIBIDA PER LA DIFUSIÓ D'IDEES GENOCIDES

Unes fotos mostren la militància neonazi d'un regidor de PxC

Bertran Cazorla

@bcr_

Disfressats amb corbates, els membres de la nova ultradreta populista que encarna Plataforma per Catalunya (PxC) miren de semblar polítics a l'ús. Però, sovint, rere aquesta aparença s'hi amaguen militàncies neonazis, presents o passades. És el cas del portaveu del partit a Santa Coloma de Gramenet, Juan Gómez Montero.

Impecable. Juan Gómez Montero cuida la seva imatge. El portaveu de PxC a Santa Coloma de Gramenet sovint usa corbata i vestit. Amb 31 anys acabats de fer, ja era regidor als 21 a Manlleu. Ara ho és a Santa Coloma i vol mantenir l'aparença de polític respectable. Quan, el juliol de 2012, va assistir a la celebració de la victòria de la selecció espanyola a l'Eurocopa a la plaça d'Espanya, es va mantenir en un discret segon pla mentre un altre regidor de PxC, Alberto Sánchez, perdria els papers i s'enfilava a la font de la plaça, envoltat de simbologia ultra i fent la salutació feixista. El seu homòleg de Santa Coloma és conscient que mantenir les aparences ha estat la clau del creixement de PxC. Però, com passa sovint en aquest partit, l'aparença de Montero no és més que una façana: el portaveu actual de Santa Coloma va encetar la seva carrera política en una revista que va ser prohibida el 2011 per neonazi.

El fundador d'ENE, el veterà neonazi Luis García, no ho dubta en veure la foto: "El jove és Gómez Montero"

Amb el braç dret alçat, fent la salutació feixista davant de dues banderes amb l'escudeta nazi i un retrat d'Adolf Hitler. Vestit rigorosament de negre i flanquejat per dos altres homes. Així apareix un noi en una de les imatges a les quals ha tingut accés la DIRECTA. En declaracions a aquest mitjà, Montero nega que es tracti d'ell: "No sóc jo". Però és l'únic que no s'hi reconeix.

Les imatges van ser preses fa deu anys, cap el 2001, a la primera planta de la casa que hi ha al passatge Miner número 18 de l'Hospitalet de Llobregat. Avui dia, la casa, que conserva el mateix sostre que s'aprecia a les fotos, està deshabitada, però el partit ultra Estado Nacional

Europeo (ENE) hi continua domiciliat. El seu fundador, el veterà neonazi Luis García, no ho dubta en veure la foto: "El jove és Gómez Montero", afirma. "Venia sovint per allà, algunes tardes", recorda. Alguns dels que, en aquella època, anaven amb ell a l'Institut Salvador Dalí de la seva ciutat, el Prat de Llobregat, tampoc no dubten a identificar Montero: a les imatges, usa el mateix pentinat que tenia en aquella època, diuen. Ho demostren retrats de l'època. Tot plegat reforça l'autenticitat d'unes imatges de les quals es parla molta en ambients ultradretans, però que poca gent ha vist.

Les imatges evidenciarien una dada que ja era coneguda: Juan Gómez Montero va estrenar la seva militància política, abans de complir els vint anys, a l'Estado Nacional Europeo de Luis García. Però no només militava. En alguns exemplars vells de la revista *Intemperie*, l'òrgan d'expressió d'aquesta formació ultra, Montero apareix al consell de redacció amb García. Un lloc selecte: a banda d'ells dos, el juliol de 2002, la revista només tenia dos membre més, a part del director. Avui dia, *Intemperie*, que va tenir una tirada de mig miler d'exemplars entre el 1999 i el 2005, està prohibida i

Una de les fotografies fetes a la seu del partit ultra Estado Nacional Europeo a l'Hospitalet de Llobregat que ha trascendit amb dues cares guixades

la seva web, n-europa.org, clausurada. El mes de març, l'Audiència de Barcelona va confirmar la pena d'un any de presó per al cap d'ENE, Luis García, per difondre idees genocides. Les publicacions denigraven "de forma objectiva (...) el poble jueu i altres grups socials i generaven un clima d'hostilitat amb la intenció d'afavorir la seva marginació social i la seva eliminació", constata la sentència, que detalla continguts dels primers números de la revista i afegeix que la publicació "també exalta i justifica el nacionalsocialisme i els líders que van promoure el genocidi, que és ridiculitzat i banalitzat".

El regidor s'ha esforçat en mantenir les aparences, una de les claus del creixement de PxC

Com a la plaça d'Espanya el juliol de 2012, però, Montero no es va esquitxar: quan la policia va irrompre a les cases de sis membres d'ENE i els va detenir, el 13 d'octubre de 2005, ell ja havia aconseguit una oferta més bona per la seva carrera política: el 2003, es va presentar a les eleccions amb PxC a Manlleu. Era lluny del seu Prat natal, però la perspectiva d'escalar era prometedora: uns mesos més tard, va aconseguir esdevenir regidor, després de la renúncia del seu predecessor al càrrec. El mateix que va aconseguir anys després a Santa Coloma, quan l'excap de llista de PxC Sergio Palomo va abandonar l'Ajuntament, el març de 2012. I Montero, de nou, va escalar fins a arribar a portaveu. ◀

El 'Mataestudiantes': col·laborador del terrorisme feixista, baula entre el nazisme i la ultradreta contemporània

"El Mataestudiantes era un dels durs de l'extrema dreta de l'època. Per a ell, el cigaló era una pura mariconada (...) L'extrema dreta de Barcelona no es podria comprendre sense ell". Així és com Ernesto Milà, un veterà de la ultradreta barcelonina, descriu Luis García, el fundador de l'Estado Nacional Europeo i mentor de Juan Gómez en la seva primera etapa política. La primera aparició de García és el 1967, ja acompanyat del també veterà ultra Alberto Royuela: van ser detinguts - i posats en llibertat ràpidament - per assaltar i destruir el Casal Montserrat de Barcelona.

46 anys més tard, condemnat per difondre idees genocides i atacat d'una embòlia, García té dificultats per parlar, però no es penedeix de res. Ben al contrari: exhibeix amb orgull una imatge seva dels anys setanta al costat de Leon Degrelle, l'oficial nazi que va fugir de Bèlgica i es va refugiar a l'Espanya franquista el 1945, on va esdevenir una de les figures que més va inspirar la generació de García, la que va fundar el neonazisme espanyol, en el qual s'han format activistes com Montero.

García es vanta d'haver estat a Algèria i al Xile de Pinochet, d'haver conegut i admirat Erich Priebke, l'exoficial de les SS mort fa poc

a Roma i que Itàlia no va voler enterrar... I el cert és que les hemeroteques relaten que, ja el 1976, la justícia italiana relacionava García i Royuela amb Salvatore Fraccia, un dels dirigents d'Ordine Nuovo. I, el 1988, un jutge i un fiscal milanesos que investigaven l'assassinat del jutge Vittorio Occorsio i l'atemptat a l'estació de Bolonya - un dels pitjors atemptats feixistes perpetrats a Itàlia després de la Segona Guerra Mundial, que va causar 80 morts el 1980 - van acudir a Barcelona a interrogar els dos ultres catalans. Ells no van negar que havien acollit terroristes neofeixistes fugitius d'Itàlia a casa seva.

Juan Gómez Montero va agredir a un grup d'antifeixistes al consistori de Santa Coloma de Gramenet el 28 de gener d'enguany / ANDREU FERNÁNDEZ

ULTRADRETA // EL REGIDOR DE PXC A SANTA COLOMA ESTÀ PROCESSAT PER AGREDIR CIUTADANS DEL MUNICIPI

L'historial penal dels Gómez Montero

B. C.
@bcr_

Entre el veïnat del Prat que volta la trentena, hi ha força gent que recorda perfectament les aventures de Juan Gómez Montero i el seu germà gran Javi, àlies *Javidubi*, fa deu anys, quan voltaven la vintena. Alguns vells coneguts narren que el primer era un noi espavilat, mentre que el segon es dedicava al *kick-boxing* i a buscar bregues. Anys més tard, en efecte, el primer s'ha sabut buscar la vida a la política. El segon va acabar condemnat, el juny d'enguany, a quatre anys i mig de presó per diversos delictes contra l'administració de justícia i per associació il·lícita: va integrar els Casuels, la banda d'antics *hooligans* del Barça especialitzada en el tràfic de drogues i les coaccions per encàrrec i a sembrar el terror a discoteques com el Razzmatazz. Durant la festa de Cap d'Any de 2009, un grup de Casuels, entre ells *Javidubi*, es va presentar en aquest local i va causar aldarulls, amb la intenció de coaccionar els amos perquè els contractessin com a porters.

Durant els registres a les cases d'alguns membres dels Casuels, la policia va trobar simbologia nazi. En efecte, la sen-

tència relata que els Casuels "exterioritzaven, mitjançant l'exhibició de símbols distintius del grup, tatuatges, peces de roba i proclamació de consignes, l'expressió de l'esmentat ideari amb propòsit fortament intimidatori", però afegeix que no va quedar acreditat "que simpatitzessin amb postulats ideològics de tall nacionalsocialista pel que fa a superioritat racial i l'obligatòria aniquilació -o discriminació almenys- de qualsevol diferent o discrepant".

Javi Gómez Montero, membre dels Casuels, està condemnat a quatre anys i mig de presó

El contacte dels Casuels amb la ultradreta, però, no era tan anecdòtic com fa semblar aquesta frase. *Javidubi* i la resta de condemnats van cometre una de les intimidacions per encàrrec dels germans Mauricio i Santiago Royuela, també condemnats en la macrosentència dels Casuels. El segon ja havia estat condemnat a sis anys de presó per intentar posar una bomba a les Cotxeres de Sants el març de 2001, quan s'hi havia de celebrar un concert de Fermin Muguruza. Ja el 1999, quan era un jove *skin*, havia estat detin-

gut amb Daniel Ordóñez, ara portaveu de PxC a l'Hospitalet.

Els Royuela són fills d'Alberto Royuela, un conegut subhaster i històric de la ultradreta barcelonina. Entre altres coses, Royuela és conegut per la seva vinculació amb el cas de corrupció policial que va desencadenar la dimissió de l'excap de la Guàrdia Urbana de Barcelona, Julián Delgado, que el 1995 va ser detingut acusat d'haver facilitat una de les estafes de Royuela falsificant un

document públic. Precisament, Delgado va assegurar que va establir contacte amb Royuela quan li va demanar que fes de mitjancer entre ell i un vell camarada de militància ultradretana: Luis García. El mentor de Montero, Juan.

PROCESSAT PER AGRESSIONS

No només el germà gran dels Gómez Montero té problemes amb la justícia per fer prevaldre les seves postures amb violència. El germà petit, Juan, va ser acusat d'agredir una ciutadana. L'atac es va produir el 28 de gener, quan algunes desenes de persones van acudir al ple municipal de Santa Coloma per protestar contra la presa de possessió d'Esteban Escribano Saavedra, un exmembre de la neonazi Democràcia Nacional, com a nou regidor de PxC. Els activistes mostraven cartells amb el lema *Fora feixistes de Santa Coloma*. Montero va aprofitar una anada als serveis per arrancar un d'aquests cartells de les mans d'una noia denunciant i encarrar-s'hi. El gest va provocar un moment de forta tensió i la intervenció de la Guàrdia Urbana. Després de ser denunciat, Montero va presentar una contradenúncia. L'agressor i la noia es veuran les cares al jutjat el 13 de novembre. Així ho ha anunciat l'Assemblea de Joves de Gramenet, que ha convocat una concentració de suport a la noia.

És la tercera vegada que Montero té problemes amb la justícia. De fet, el primer que va fer, just després de prendre possessió del càrrec de regidor al ple de constitució del consistori del juny de 2011, va ser agredir un ciutadà. Montero va pegar un dels indignats que protestaven contra PxC davant l'ajuntament i, per això, va ser condemnat en ferm el gener d'enguany. El juliol va tornar a ser condemnat per una altra agressió, aquest cop, per clavar un cop de puny a un treballador del grup municipal Gent de Gramenet dins les dependències municipals. Un altre dirigent local de PxC, Àngel Martínez, també va ser condemnat aquest març per injuriar la presidenta de l'Associació Fondo Comerç, Teresa Castellví, amb una piulada on escampava un rumor que va resultar ser fals. ◀

Protesta contra la presa de possessió d'Esteban Escribano, exmembre de Democràcia Nacional, com a regidor de PxC al ple de Santa Coloma el 28 de gener / ANDREU FERNÁNDEZ

OPINIÓ LLIURE

RTVV: un frau de gestió del Partit Popular

Josep Lluís Fitó

 Membre del comitè d'empresa de RTVV per CCOO-PV
 @JLIFito

Ni el millor dels guionistes d'una pel·lícula de gàngsters podia haver escrit una història amb les trames (corrupció, manipulació informativa i abusos sexuals) que s'han viscut a RTVV durant els darrers anys. El millor guionista de terror tampoc no podria haver estat tan sàdic com han estat els gestors amb la plantilla de treballadors d'RTVV. Els darrers dos anys, han viscut en la incertesa absoluta respecte al futur laboral que els esperava. La gestió del PP al capdavant de l'ens públic ha sigut una estafa, un frau als ciutadans valencians, que són els veritables propietaris.

Des del punt de vista econòmic, RTVV ha experimentat un augment exponencial del dèficit cada any que tancava un pressupost. Des que el PP agafà la responsabilitat de governar, les diverses denúncies de sindicats, partits i la Sindicatura de Comptes no han servit per aturar un balafament de diners públics que ha arribat als 1.200 milions d'euros. I els que en són responsables mai no han assumit res. L'origen de l'endeutament es remunta a l'any 2000, quan el Consell d'Eduardo Zaplana permeté subscriure crèdits amb els bancs a la societat pública. L'aportació de la Generalitat Valenciana minvava al mateix temps que augmentava el seu

L'origen de l'endeutament es remunta a l'any 2000, quan el Consell de Zaplana permeté subscriure crèdits amb els bancs a la societat pública

deute. La Conselleria d'Hisenda només actuava com a avaladora. Des d'RTVV, s'han subscrit convenis amb els clubs de futbol valencians (Llevant, Vila-real i València) per un valor de 382 milions d'euros, que han suposat un finançament encobert d'aquestes entitats i pels quals l'ens públic no ha obtingut cap benefici. Per retransmetre la Fórmula 1, es destinaren 22 milions d'euros.

La cadena també s'ha vist immersa dins la trama Gürtel. L'adjudicació de les

pantalles que emetien la visita del papa al públic està sent investigada per l'Audiència Nacional. L'empresa contractà la gestió a una firma especialista en construcció, Teconsa, per 7,4 milions d'euros. Entre els imputats, hi figura l'exdirector general d'RTVV Pedro García, acusat d'emportar-se una sucosa comissió. Per acabar-ho de rematar, l'antic totpoderós secretari general, Vicente Sanz, està acusat d'assetjament sexual a tres treballadores de la casa. Un altre escàndol que s'ha afegit a la ja deteriorada imatge pública i una evidència de la perversió de les relacions laborals a l'empresa.

L'augment de la plantilla també ha sigut un dels motius pels quals s'ha criticat RTVV i que han engreixat el forat

econòmic. En el moment de l'ERO, hi havia 1.600 treballadors. El problema no és que no se'n necessitava una quantitat així (s'emetien tres canals de televisió, dos de ràdio i una plataforma multimèdia), sinó que el gran volum de la producció audiovisual estava externalitzat. A més, la qualificació professional d'algunes de les persones que havien entrat a treballar a l'empresa sense cap prova o examen públic durant l'etapa del PP era, en la majoria de casos, dubtosa.

La cadena, des del punt de vista empresarial, estava en la ruïna. També pel que fa a l'audiència, la credibilitat i el prestigi. Els servicis informatius eren, literalment, increïbles. Contaven una realitat inexistent i mai parlaven

de determinats temes ni de qüestions crítiques amb el govern valencià. A la redacció d'informatius de la ràdio i la tele, s'hi havia instal·lat el seguidisme al PP i el culte al president de la Generalitat de torn. Era igual que el nom d'aquest fóra Eduardo, José Luis, Francisco o Alberto. Els telenotícies baixaven d'audiència i només es recuperaven quan hi havia esdeveniments especials com les falles o la gota freda.

Cap d'aquests dirigents no ha assumit, fins ara, cap responsabilitat. Els únics culpables de l'enfonsament d'RTVV volen eixir indemnes. Per esmenar tot aquell desgavell, des del Consell i la direcció general de l'ens públic, ocupada per José López Jaraba, es va presentar un ERO que afectava un màxim de 1.200 persones. El disseny de l'ERO, avalat per firmes com PwC i el bufet d'advocats de Garrigues, ha sigut un altre dels nyaps als quals ens ha acostumat el PP durant els dèssets anys que porta malgovernant el País Valencià. El jutge l'ha declarat nul per diversos motius. Entre d'altres, per vulnerar drets fonamentals, per falta de voluntat negociadora i per perjudicar treballadors que havien accedit a la seua plaça a través d'una oposició que respectava els principis de mèrit, igualtat i publicitat.

És el moment de seure a negociar per salvar una empresa pública que és un servei essencial del nostre autogovern

La resposta a la sentència per part de la Generalitat ha estat el tancament d'RTVV. El govern de Fabra no ha volgut negociar cap solució fins ara. Nosaltres, des del comitè, pensem que una altra RTVV sempre ha sigut possible i ho hem denunciat on ha fet falta. Per això, creiem que és el moment de seure a negociar per salvar una empresa pública que és un servei essencial del nostre autogovern i no pertany al partit que, temporalment, l'ostenta. Cal acordar una RTVV que siga un instrument difusor del valencià, que informe de manera veraç, amb una programació de qualitat i econòmicament sostenible. Evidentment, a RTVV s'han fet moltes bestieses, però els responsables tenen noms i cognoms...i no són els dels treballadors que ara se n'aniran a l'atur. Que paguen els que han estafat els valencians. 4

/ OLGA CAPDEVILA

PERSPECTIVA

Qui té por de la mobilització indígena?

Tomàs Gisbert

Investigador del Centre Delàs d'Estudis per la Pau

Maria Jesús Pinto

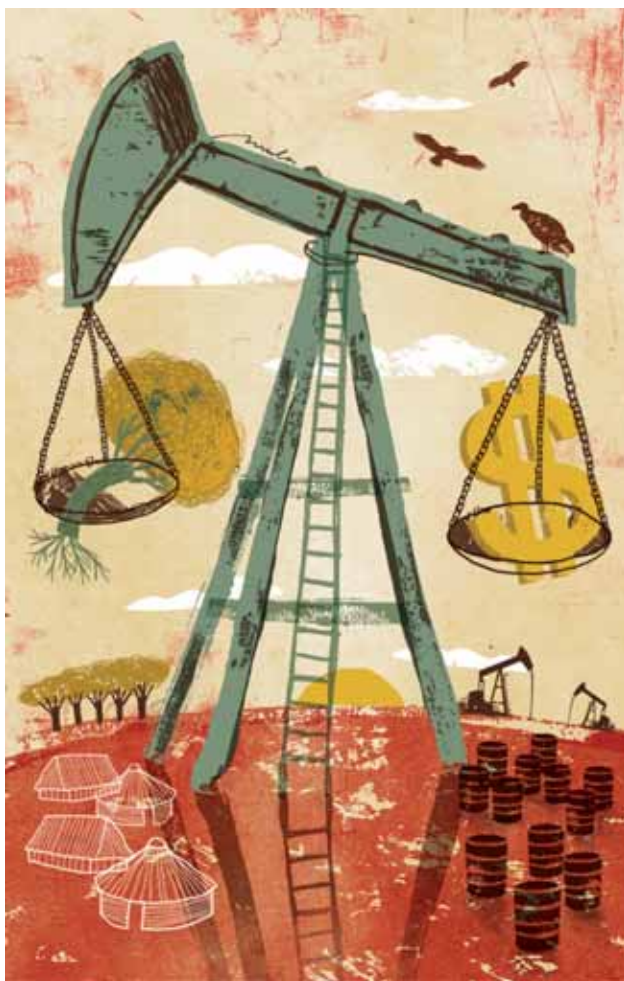
Investigadora en drets humans

@CentreDelas

Si, a l'octubre, van ser les camperoles, mineres i camioneres de Colòmbia qui es va aixecar durant gairebé un mes amb el Paro Nacional Agrario, ara són els pobles indígenes els que han dit prou, farts que el govern no compleixi els acords i que els seus drets cada dia estiguin més amenaçats per la invasió de terres per part d'empreses mineres o petroleres. El 14 d'octubre, els pobles indígenes, encapçalats per l'Organització Nacional Indígena de Colòmbia, van iniciar la Minga Indígena Social y Popular. Com ells i elles diuen, han hagut de recórrer a la mobilització no pas per capritx, sinó perquè els escenaris de negociació estaven exhaurits i només poden obrir vies de canvi perquè es respectin els seus drets a través de la mobilització.

Les reivindicacions indígenes també qüestionen un model econòmic i polític que està destruint la mare Terra. A les exigències de seguretat jurídica per als seus territoris, l'exercici ple del dret al territori, del dret a l'autonomia territorial i política i a la desmilitarització dels territoris indígenes, s'hi suma l'exigència del dret a la consulta prèvia sobre projectes miners i energètics, la revocació de les concessions o els contractes d'explotació minera en territoris indígenes i un canvi en la política agrària que impliqui posar a referèndum el Tractat de Lliure Comerç i la derogatòria de totes les normes que afecten la sobirania alimentària.

Però la mobilització pacífica de les comunitats indígenes ha tingut una resposta repressiva absolutament desmesurada, fins i tot superior a la recent mobilització camperola. Ha estat d'una violència brutal i ha convertit el territori de la protesta, especialment quatre departaments, en un escenari militar, amb l'actuació de l'Escuadron Móvil Antidisturbios (ESMAD) i de l'exèrcit. Hi ha més de 130 persones ferides de gravetat (en molts casos, de bala) i la policia ha estat controlant les entrades als hospitals per detenir les persones que anessin a sol·licitar assistència mèdica. Ha estat una resposta de guerra als clans indígenes. Segons informes d'Amnistia Internacional, la policia va disparar pots de gas lacrimogen, recarregats presumptament amb metralla. Fa poc, la televisió de Bogotá informava que la policia reutilitzava pots de gas recarregant-los amb boles de vidre, ferros i claus, material que provoca ferides

greus a les persones que exerceixen el dret legítim a la protesta. No és estrany, doncs, que cada cop hi hagi més veus que clamen per la desarticulació de l'ESMAD.

La reforma del sistema de justícia militar, l'anomenat Fuero Penal Militar, que manté una jurisdicció penal militar separada de la jurisdicció ordinària, que crea una jurisdicció penal policial i que fa que resulti gairebé impossible jutjar membres de les forces de seguretat, sens dubte ha envalentit aquesta repressió desproporcionada. Tot i que la Cort Constitucional ha anul·lat la reforma de la justícia militar, ho ha fet per defectes de forma en la seva tramitació. Per si hi havia cap dubte, el president Santos s'ha apressat a declarar que el Fuero Militar "avui dia existeix, amb o

sense reforma, i es farà valer". La violència verbal dels ministres de l'Interior i de la Guerra per criminalitzar i reprimir la protesta indígena per la via militar ha estat recollida pels paramilitars de la banda de los Rastrojos, que han amenaçat de mort algunes dirigents i comunicadores indígenes, entre elles, José Vicente Otero, que el 2010 va ser acollit a Barcelona pel programa de Protecció de Defensors dels Drets Humans. El poble indígena es declara teixidors de pau en mobilització permanent, a la recerca de propostes i solucions reals als problemes socials estructurals que afecten la societat colombiana. La pau per a Colòmbia no passa sols per l'Havana, sinó, fonamentalment, perquè s'acabi la guerra contra el poble. ◀

/ XAVIER MULA

CANVI DE RUMB

Molt més que ràdio per Internet

Carlos Sogorb

Podcaster

@csogorb

La veu representa cada ésser humà de manera inconfusible i única. Des de Sòcrates fins als nostres dies, la veu ha estat un dels mitjans d'expressió més potents de l'ésser humà. Grups de gent han aixecat la veu arreu al llarg de la història per compartir idees o denunciar situacions injustes. Tots els grans líders d'opinió han fet de la veu el seu principal instrument de comunicació... Gandhi, Martin Luther King, Nelson Mandela... Segur que, només esmentant-los, fem que ressonin les seves veus al nostre cap. A més, d'un temps ençà, l'aparició d'Internet permet difondre opinions sense fronteres ni coaccions i, per tant, si fusionem aquestes dues idees, podem considerar que la distribució de les nostres opinions de manera oral a través d'Internet és una eina comunicativa extremadament poderosa. I aquí és on entra en joc un dels mitjans de comunicació més importants dels últims temps a Internet: els podcast.

Els podcast són molt més que ràdio per Internet, permeten que m'expressi en llibertat i doni la meva opinió sobre allò que m'importa

Un podcast és un arxiu d'àudio distribuït a través d'Internet; molts ho simplificarien dient que es tracta de ràdio per Internet. Els podcast permeten escoltar els teus programes favorits de ràdio a l'hora que vulguis i a qualsevol lloc, però els podcast són molt més que això: els podcast permeten que m'expressi en llibertat i doni la meva opinió sobre allò que m'importa. Gravar un podcast m'ha permès expressar la meua opinió sobre la llei d'educació, la monarquia o les injustícies de la societat actual. Els podcast m'han permès mostrar-me tal com sóc i expressar les meves idees i arribar a qualsevol lloc del món i a tot tipus de persones. Mexicans, peruans o xilens m'han reconegut que aprenen de política i cultura espanyola actuals escoltant el que faig.

Així doncs, si tens alguna cosa a dir, llança't a gravar un podcast, alça la veu perquè tots t'escoltin perquè, a Internet, ningú no pot callar, però tots poden sentir-te. Aprofita-ho i permet que la teua veu s'expressi en llibertat. ◀

IMPRESSIONS

CARTES

Envieu les vostres cartes a: cartes@setmanaridirecta.cat per correu postal a: **Riego 37, bxos esquerra. 08014 Barcelona.** L'extensió màxima de les cartes és de 1.000 caràcters (amb espais) i han de portar signatura, localitat i contacte.

Software avançat i (molt) il·legal per a encriptació pirata de sms

Daniel Margarit Sobrino
Barcelona

Sempre hi hagut guerra per controlar els mitjans de comunicació, des dels dobles espies als missatgers, passant pels codis secrets, la videovigilància i, ara, la (contra)pirateria informàtica. Després del *leak* de Snowden, sembla que els serveis d'intel·ligència d'Al-Qaida (a través de The Global Islamic Media Front) estan en una posició favorable per avançar en l'encriptació de sms. Alguns apunten que ho han acon-

seguit pels mòbils Android (notícia al *New York Times* del 30/9/2013: "*Qaeda plot leak has undermined U.S. Intelligence*"). En aquests moments, l'NSA està redissenyant tot el seu sistema d'espionatge. Al-Qaida no es planteja utilitzar els missatgers i els papers (com feia Bin Laden), però jo crec que s'ho reserva per a les situacions decisives que no requereixen velocitat. Mentrestant, saben que són vigilats per l'NSA i, tot i així, desenvolupen software per contrarestar la vigilància permanent. Ningú no sap amb certesa si aquest software és realment útil: ara mateix, els americans no estan segurs de poder controlar totes les comunicacions i els gihadistes d'Al-Qaida no saben si estan sent espiats. És una batalla cega d'altres esferes que fa reflexionar sobre la capacitat de sorpresa d'una revolució global ràpida i a gran escala. En canvi, sembla que les accions locals i les assemblees cara a cara continuaran sent el sistema de comunicació més segur del món. ◀

PENSEM

La MAT i companyia

Xevi Planas i Puigbert
@La_Directa

Al Gironès, a la Selva i a l'Empordà, aquests dies, tornem a parlar de la MAT, la línia de Molt Alta Tensió, tot que alguns creien que ja s'havia passat pàgina i que s'aniria construint plàcidament. Ben lluny de la realitat, a mig construir el tram Bescanó-Santa Llogaia i ressuscitant el ramal de Riudarenes, han ressorgit les protestes dels opositors a la MAT, un projecte transfronterer d'interconnexió elèctrica amb França pensat exclusivament per satisfer els interessos de les grans companyies dins un mercat elèctric europeu i mediterrani.

La militarització de la zona de construcció de la MAT dels darrers dies recorda el rerefons invisible de violència sistèmica que suposa l'actual model energètic basat en combustibles fòssils i nuclears, forjat fa més de 150 anys, entre

la primera i la segona revolució industrial. Red Eléctrica de España (REE) acaba d'anunciar les expropiacions forçoses pels dies 10, 11 i 12 de desembre. Sense debat, sense arguments, tan sols amb una llei franquista sota el braç. Arreu del planeta, trobem milers d'exemples d'aquesta violència estructural energètica, la catàstrofe nuclear de Fukushima, la mineria d'urani a la regió africana del Sahel, l'extracció i els vessaments de petroli a la selva llatinoamericana, etc.

Tanmateix, tota aquesta explotació i domini perviu amb noves i velles resistències i esperances, que van guanyant terreny cap a un model renovable i sostenible: la creació recent de la Xarxa per la Sobirania Energètica, la victòria d'Aturem el *fracking*, la represa de la lluita contra la MAT o el creixement de la cooperativa d'energies renovables Som Energia són algunes de les iniciatives per fer front de manera col·lectiva a la violència subtil d'aquest sistema fòssil nuclear. ◀

COM S'HA FET

Aquesta setmana donem la benvinguda al Lluc, el Miguel i la Victòria a la gran família de la DIRECTA. Totes tres s'incorporen a la secció d'audiovisuals, encarregada de produir vídeos per a les notícies de la web. Benvingudes! A la resta, ja sabeu, si teniu ganes de fer coses, d'aprendre o de col·laborar, us podeu posar en contacte amb nosaltres, hi ha molta feina a fer i sempre calen mans. D'altra banda, a partir d'avui dimarts la DIRECTA apareixerà a l'exposició Car-gol treu banya! Apunts, a punt, per al decreixement, a la Casa Elizalde. Amb aquesta exposició, les seves autores pretenen fer una reflexió sobre l'art i el decreixement, però també volen que sigui "un aparador dels nombrosos col·lectius que ja fa anys que

conreen vies per a un canvi de vida, que exploren altres formes de pensar, de fer i de compartir i que ja van dissenyant un canvi de paradigma, tot batallant, mitjançant l'autogestió, el cooperativisme, l'assemblearisme, l'ecologia i la sostenibilitat, la solidaritat, la justícia social i molts etcèteres que qüestionen i combaten l'estat actual de les coses". Per fer l'exposició, les autores han entrevistat gent de Can Masdeu, Can Piella, Coop57, Cooperativa Integral Catalana, La Ciutat Invisible, Setmanari Directa, Tarpuna i la Xarxa d'Economia Solidària. En el marc de l'exposició, el 12 de desembre la DIRECTA participará en un debat sobre el decreixement juntament amb els altres col·lectius entrevistats. Fins la setmana que ve. Salut!

EL RACÓ IL·LUSTRAT

/ NÚRIA FRAGO

AMB VEL O SENSE VEL

Edita: Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)
Dipòsit Legal: GI-1528-2005

C. Riego núm. 37 baixos esquerra, 08014 Barcelona
www.directa.cat
directa@setmanaridirecta.cat
Tel: 935 270 982 // Mòbil: 661 493 117

CC BY-NC-SA LICÈNCIA CREATIVE COMMONS

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

- Reconeixement. Heu de reconèixer el crèdit de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciadador.
- No comercial. No podeu utilitzar aquesta obra amb finalitats comercials.
- Sense obres derivades. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

Quan reutilitzeu o distribuïu l'obra, heu de deixar ben clars els termes de la seva llicència. // Algunes d'aquestes condicions poden no aplicar-se si obteniu el permís del titular del dret d'autor. El dret derivat d'ús legítim o qualsevol altra limitació reconeguda per la llei no queda afectada per l'anterior. // Aquesta publicació té una llicència Creative Commons Attribution-NoDerivs: NonCommercial. Per veure una còpia d'aquesta llicència visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/> o envieu una carta a Creative Commons, 559 Nathan Abbot Way, Stanford, California 94305, USA

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric. El setmanari Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

ÀREES DE TREBALL DE LA DIRECTA

redaccio@directa.cat — edicio@directa.cat — fotografiadirecta@directa.cat
audiovisuals@directa.cat — il·lustracio@directa.cat — administracio@directa.cat
subscripcions@directa.cat — distribucio@directa.cat — publicitat@directa.cat

QUI SOM?

Font **Així està el pati** Jesús Rodríguez i Manu Simarro **Impressions** Adrián Crespo i Isa Benítez **Quaderns d'Illacrua** quadernsillacrua@directa.cat **Roda el món** Oriol Andrés i Roger Suso **Expressions** Anna Pujol Reig, Mireia Chavarria i Àlex Vila **Poca Broma** Rafael Morata **Barri Internet** Hibai Arbide i Josean Llorente **Agenda** Arnau Galí **La indirecta** Àlex Romaguera **FOTOGRAFIA** Robert Bonet **IL·LUSTRACIÓ** Núria Frago **CORRECCIÓ** Laia Bragulat **EDICIÓ** Marc Iglesias **COMPAGINACIÓ** Roger Costa Puyal **PUBLICITAT** Anna Pujol Reig **DIFUSIÓ** Blai Lindström **SUBSCRIPCIONS** i **DISTRIBUCIÓ** Lèlia Becana **ADMINISTRACIÓ** Karminha **PROGRAMACIÓ WEB** Projecte Ictineo **DISSENY GRÀFIC** Jose Téllez, Sergio Espin i Núria Ribes

REDACCIÓ Estirant del fil

CORRESPONSALIES

BAIX LLOBREGAT: baixllobregat@directa.cat
BERGUEDA: bergueda@directa.cat
BARCELONÈS NORD: barcelonenesnord@directa.cat
EL CAMP: elcamp@directa.cat
GIRONA: girona@directa.cat
L'HORTA: horta@directa.cat
MANRESA: manresa@directa.cat
MARESME: maresme@directa.cat
MENORCA: menorca@directa.cat
OSONA: osona@directa.cat
RIPOLLÈS: ripolles@directa.cat
SABADELL: sabadell@directa.cat
SOLSONÈS: solsones@directa.cat
TERRASSA: terrassa@directa.cat
TERRES DE L'EBRE: terresebre@directa.cat
TERRES DE PONENT: terrespontent@directa.cat
VALLÈS ORIENTAL: vallesoriental@directa.cat

AQUEST NÚMERO S'ENVIA A IMPREMTA EL DIA 12

MIRALLS

Floren Aoiz:

“L'oasi navarrès s'ha ensorrat amb la crisi i la resistència dels sectors populars”
pàg. 4 i 5

TRANSFORMACIONS

Entrevías, l'Església des de baix
pàg. 6 i 7

A FONTS | EL NAUFRAGI DE LAMPEDUSA, EN CONTEXT

El cercle viciós de la securització de les fronteres

Una barcassa plena d'immigrants va naufragar al litoral de l'illa italiana de Lampedusa el 3 d'octubre. La xifra de víctimes, 366, va ser esfereïdora. Però es tracta només d'una part molt petita de les prop de 18.000 persones immigrants que han mort durant les dues darreres dècades a les portes de la UE. La mort d'immigrants que fan ruta cap a la Unió Europea no només es produeix a les fronteres exteriors. També s'esdevé al territori de tercers països, d'origen o de trànsit. Fa pocs dies, al desert del Sàhara del Níger, a deu quilòmetres de la frontera amb Algèria, 90 persones, inclosos nens i nenes, van morir de set. Una història massa vegades repetida.

Xavier Ferrer Gallardo
afons@directa.cat

En el cas del naufragi de Lampedusa del 3 d'octubre, l'extraordinària acumulació de cadàvers va amplificar el ressò mediàtic de la catàstrofe. El papa Francesc va titllar els fets de “vergonya.” El primer ministre italià i el president de la Comissió Europea van desfilar davant dels fèretres amb signes evidents de consternació al rostre. Certament, els tons del plany i la denúncia han pujat algunes octaves en relació a naufragis anteriors. Tanmateix, malgrat tot, el so de fons que ens arriba des de Brussel·les és el d'una melodia vella i coneguda.

A mesura que les vies d'entrada legal a la UE es restringeixen, els serveis de les màfies resulten cada vegada més necessaris, cars i demandats

Els vint-i-vuit reiteren que cal reforçar encara més els controls fronterers als contorns de la unió i que, per tant, és necessari dotar l'Agència Frontex i Eurosur (el flamant nou sistema de vigilància de les fronteres exte-

riors) de més recursos. Alhora, com és habitual, insisteixen que, sobretot, cal combatre les màfies. Però, si el règim fronterer no canvia, les màfies continuaran fent l'agost perquè, a mesura que es restringeixen les vies d'entrada legal a la UE, els seus serveis resulten cada vegada més necessaris, cars i demandats. A la vegada, l'augment del blindatge físic i burocràtic de les fronteres de la UE fa que les rutes que es veuen obligades a seguir les migrants i les refugiades esdevinguin més perilloses. I d'aquesta manera, també creix el nombre de candidates a allargar la llista macabra de les persones que han deixat la vida a les portes de la UE.

Fronterització en moviment

Malauradament, el que va succeir a Lampedusa a començaments d'octubre no és una tragèdia puntual. Constitueix el nou capítol d'una història que ve de lluny i il·lustra les conseqüències letals del règim de mobilitat que impera en l'actualitat a les fronteres exteriors de la UE.

D'ençà de l'obertura de les fronteres interiors de la UE i la ràpida fortificació de les exteriors, les costes de la UE han esdevingut una trampa mortal i una gran fossa comuna per a immigrants i refugiades. La frontera exterior de la UE s'ha convertit en la més mortífera del planeta. Segons el recompte metòdic dut a terme per l'organització United Against Racism,

gairebé 18.000 persones hi han perdut la vida des de l'any 1993. I aquesta xifra només té en compte els cadàvers que s'han pogut recuperar.

Amb els anys, fent un esforç permanent per esquivar els controls fronterers, les immigracions irregulars en ruta cap a la UE han anat traçant itineraris nous i fluctuants en la cartografia perimètrica europea.

Arran dels també tràgics i mediatitzats successos de Ceuta i Melilla de l'any 2005 i del consegüent redoblament de la militarització a les fronteres terrestres de la UE al continent africà, la pressió migratòria es va desplaçar cap a les Illes Canàries. La resposta a l'increment de les arribades de *cayucos* a l'arxipèlag canari va ser doble: la implementació de l'anomenat Pla Àfrica per part del govern espanyol, d'una banda, i el desenvolupament de les operacions de Frontex (Hera, Minerva, Poseidon, Indalo) a la costa atlàntica de l'Àfrica, de l'altra.

Durant l'última dècada, s'ha reforçat la cooperació fronterera amb tercers països i s'ha fet a canvi d'ajuda financera i/o d'una relació bilateral més fluïda amb la UE

Com a conseqüència, els fluxos migratoris cap a la UE a través de la ruta atlàntica van decaure. Però la intensificació dels controls en aquest segment de la frontera no va fer desaparèixer els fluxos ni les causes que els motivaven. Això sí, el gruix de les rutes migratòries es va desplaçar cap a les costes italianes, malteses i gregues. Acte seguit, sobretot arran de la posada en marxa de les operacions de Frontex Hermes i Poseidon, una part important dels fluxos es va desviar cap al riu Evros,

a la frontera terrestre entre Grècia i Turquia.

A finals de 2010, les revoltes al nord de l'Àfrica –i la descomposició dels dispositius de control migratori subcontractats per la UE als fins aleshores règims autoritaris amics de Tunísia i Líbia– van alterar aquesta tendència. Les entrades irregulars a la UE a través de la ruta mediterrània central (en particular, les arribades a Lampedusa) van tornar a créixer.

L'abril de 2011, Itàlia i Tunísia van rubricar un acord de repatriació que va suposar una reducció considerable de les arribades irregulars a les costes italianes. Però, per descomptat, en aquesta ocasió, els fluxos i les causes que els originaven tampoc no es van esvaïr pel simple efecte del bloqueig fronterer. Els anys 2012 i 2013, les entrades irregulars a la UE –que havien decregut al mediterrani central– van tornar a créixer, sobretot a la frontera terrestre entre Grècia i Turquia i a la frontera entre l'Estat espanyol i el Marroc –tant a l'estret de Gibraltar com als perímetres euroafricans de Ceuta i Melilla.

Els darrers mesos, sobretot a conseqüència de la inestabilitat política a Líbia, els fluxos migratoris irregulars cap a les costes insulars italianes i malteses han tornat a augmentar.

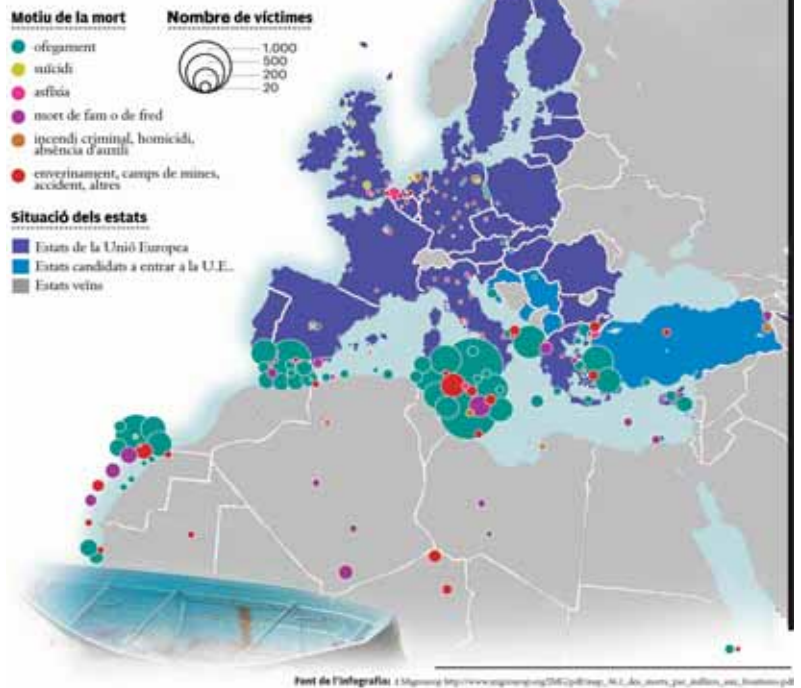
La nomenclatura de la securització

Sive, Rabit, Poseidon, Hera, Nautilus, Minerva, Indalo, Hermes, Frontex, Eurosur. Sens dubte, en el transcurs de l'última dècada, la nomenclatura de la securització del contorn exterior de la UE s'ha eixamplat de manera considerable. En aquest temps, els països veïns de la UE i els veïns dels veïns han anat contribuint de manera creixent a satisfer els desitjos securitaris dels vint-i-vuit. S'ha reforçat la cooperació fronterera amb tercers països –des d'on surten o a través dels quals circulen les rutes migratòries– i s'ha fet a canvi d'ajuda financera i/o d'una relació bilateral més fluïda amb la UE.

Cal dir que els controls fronterers de la UE no només es materialitzen

Morts a les portes d'Europa

(nombre de morts des de gener de 1993 a març de 2012. Per milers)

L'abril de 2011, Itàlia i Tunísia van rubricar un acord de repatriació que va suposar una reducció considerable de les arribades irregulars a les costes italianes

a la línia fronterera entesa en sentit estricte. El règim fronterer va molt més enllà. Les activitats de Frontex, per exemple, inclouen el desplegament de patrulles frontereres de la UE al territori o a les àgües territorials de països tercers. La política de subcontractació (o externalització) del control migratori per part de la UE ha transformat països com el Marroc, Líbia, Tunísia o Mauritània en una mena de *cordó sanitari* de contenció de fluxos d'immigració irregular. Però aquesta política té conseqüències preocupants. Tal com recorden organitzacions com Migueuro, l'Associación Pro Derechos Humanos de Andalucía i campanyes de denúncia com Frontexit, als marges territorials de la UE, els drets fonamentals de les migrants no sempre estan assegurats.

Per altra banda, la fronterització de la UE també es fonamenta, cada vegada més, en un creixent complex de centres de detenció d'immigrants situats dins i fora del territori de la UE. És precisament en aquests centres on van a parar, per exemple, les afortunades que aconsegueixen travessar l'estret de Gibraltar amb l'ajuda de barques pneumàtiques de joguina o, sense anar més lluny, les mateixes supervivents del darrer naufragi de Lampedusa. Aquests centres són, en certa manera, fronteres més enllà de les fronteres; indrets on, segons denuncien col·lectius com Tanquem els CIE, sovint els drets humans de les persones detingudes són violats de manera sistemàtica.

El negoci de la xenofòbia

Però els anys passen i, malgrat tot, les entrades irregulars d'immigrants no s'aturen. La desigualtat global s'enquistia i el fluxos d'immigració irregularitzada cap a les fronteres de la UE persisteixen. La inversió en noves barres i dispositius de control feta per la UE és més que remarcable. No obstant això, sorprèn constatar que els vint-i-vuit obvien l'efecte contraproduent de la despesa que fan. Curiosament, com més s'inverteix, més necessari sembla haver de continuar abocant milions al cada vegada més lucratiu capítol de la seguretat fronterera.

El règim de fronterització exterior de la UE està atrapat en una lògica que té un cost elevadíssim i no resol el problema de fons. No obstant això, aquesta lògica és molt ben rebuda als departaments de comptabilitat d'algunes empreses que treballen en el camp de la seguretat i la defensa.

Sigui quina sigui l'alçada i la sofisticació de les tanques frontereres, si la desigualtat i els conflictes armats –alguns dels quals són *caldejats* per països membres de la UE– persisteixen, les immigracions i les refugiades continuaran arribant. Atesa la creixent dificultat per accedir a la UE per vies legals, moltes immigracions i refugiades es veuen empeses a buscar canals d'entrada irregulars. Això acostuma a comportar més patiment per les migrants i, a la vegada, genera més fòbia i rebuig entre alguns sectors de la societat europea. En aquesta tessitura, la resposta

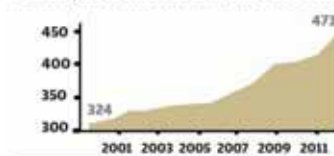

Principals espais de detenció

- Centres per persones estrangeres presents en territori estatal i esperant deportació
- Centres per a estrangers que acaben d'arribar al territori estatal (esperant examinació de petició d'entrada i estada al territori)
- Centres per estrangers doble situació (examinació entrada i deportació)
- Presó civil usada normalment per detenció administrativa d'estrangers
- Membre de l'Unió Europea i/o signant dels Acords de Schengen
- País candidat a entrar a la Unió Europea
- Estat no inclòs en els acords Schengen ni a la Unió Europea
- Límits de l'espai Schengen

- El gràfic té en compte la totalitat dels centres identificats per Migreurop. Només amb estructures permanents amb una capacitat major o igual a cinc persones s'han inclòs al mapa.
- A Marroc, moltes continsaries policials són usades com a llocs de retenció, durant les campanyes contra persones immigrades.
- Sobre els països que són candidats a ser elegibles per la política de la Unió Europea, i/o aquells que han signat un acord comunitari de readmissió, no tenim accés a informació més detallada, són Algèria, Tunísia, Jordània i Síria, però tampoc per Armènia, Azerbaidjan, Rússia o Bielorrússia. En relació a altres versions del mapa dels centres de detenció, l'absència de punts en alguns països no significa que els centres hagin desaparegut, però que, a causa de la falta d'informació actualitzada, hem preferit deixar-los fora.

Canvi en el nombre de centres de detenció a Europa i en els països mediterranis entre 2000 i 2012

FONTS (per país): Alemanya (1-5-8), Belarússia (Belarusian Detention), Bèlgica (Ministère d'Intérieur, Chet), Bòsnia i Hercegovina (16), Bulgària (1-4), Egipte (Rice, Staffrom), Croàcia (1-3-6), República Txeca (1-6), Dinamarca (1-6), Egipte (1-2-4), Estònia (1-2-3), Finlàndia (1, Pärkkäinen), França (Département de l'Immigration et de l'Asile, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Grècia (16), Hongria (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Irlanda (1-6), Itàlia (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Letònia (1-6), Lituània (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Malta (1-6), Països Baixos (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Polònia (1-6), Portugal (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Romania (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Rússia (1-6), Sèrbia (1-6), Suïssa (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Tàïwan (1-6), Turquia (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Ucraïna (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Veneçuela (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Xina (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Xipre (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration), Yucatan (Ministère de l'Intérieur, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration, Direction Générale de l'Immigration).

política acostuma a ser un nou enduriment dels controls i de les vies legals d'entrada.

És clar que aquest cercle viciós beneficia dos agents de manera molt clara: d'una banda, el complex empresarial de seguretat —a qui, de manera progressiva, es subcontracten les tasques de control fronterer— i, de l'altra, les llistes electorals xenòfobes i ultranacionalistes.

Claire Rodier, autora del llibre *El negocio de la xenofobia* i membre de la xarxa Migreurop, desenvolupa aquesta idea i es pregunta per què serveixen els controls fronterers. Amb claredat i contundència, la jurista francesa denuncia el rol que juga l'anomenada "indústria comercial securitària" en el manteniment d'unes polítiques de (im)mobilitat cares i ineficaces. Al llibre, Rodier escodrinya els interessants vincles teixits entre, d'una banda, les pràctiques de control migratori, detenció i expulsió i, de l'altra, el suculent rèdit econòmic en què es tradueixen aquestes pràctiques per a alguna gent. D'aquesta manera, il·lustra la complementarietat entre la retòrica de la por que recorre la UE i l'ascendent despendi dels vint-i-vuit en el pròxim mercat de la seguretat. L'autora sosté que, en lloc d'aportar la seguretat promesa, cada nou dispositiu de control que s'ha posat en marxa a les fronteres té com a principal utilitat revelar les mancances dels que l'han precedit, així com la finalitat primordial de justificar els que l'han de succeir.

Però, a banda del rèdit econòmic, també cal parlar del rèdit electoral dels discursos xenòfobs i del seu impacte en el règim fronterer de la UE.

L'ascens de l'extrema dreta

"Aquella imatge de centenars de taüts mai no s'esborrarà del meu cap. És quelcom que no es pot oblidar". Ho va dir José Manuel Durão Barroso, president de la Comissió Europea, durant la seva visita a Lampedusa el 9 d'octubre d'enguany. El mateix dia 9, Cecilia Malmström, la comissària europea

El cercle viciós de la securització de les fronteres beneficia el complex empresarial de seguretat i les llistes electorals xenòfobes i ultranacionalistes

d'Interior, escrivia a Twitter: "Una immensa tristor davant de 280 taüts a Lampedusa. Això no és digne d'Europa". Més tard, al seu bloc, Malmström es preguntava si tal vegada el que havia succeït podria representar un punt d'inflexió cap a un altre tipus de política migratòria més enfocada cap a la cooperació i amb més camins oberts cap a Europa.

Però, justament el mateix dia, una altra notícia convidava a l'escepticisme. Mentre Barroso i Malmström visitaven l'illa pelàgica i mostraven la seva consternació, el setmanari fran-

cès *Le Nouvel Observateur* publicava el resultat d'una enquesta inquietant. El Front Nacional, el partit ultradretà liderat per Marine Le Pen, hi apareixia com la força més votada a França a les properes eleccions a l'eurocambra —que se celebraran el 25 de maig de 2014.

El viratge de les opcions xenòfobes cap al centre de la vida política a França (el tercer país més poblat de la unió) i el seu ascens en altres racons de la UE no fa pensar que l'obsessió securitària a les fronteres exteriors hagi de desaparèixer en un futur immediat. Ben al contrari. Malgrat la catàstrofe de Lampedusa del 3 d'octubre, si el que vaticinen els sondejos es confirma, les defenses de reblar el clau del blindatge fronterer i de continuar estrenyent les vies d'entrada a les refugiades obtindran el que demanen.

A l'última cimera del Consell Europeu, el 24 i 25 d'octubre passats, els vint-i-vuit van decidir postergar qualssevol nova iniciativa sobre immigració fins després de les properes eleccions al Parlament Europeu. La sacsejada emocional de Lampedusa havia estat forta. La imatge de la catàstrofe encara planava sobre Brussel·les. Tot i així, és evident que hi havia altres factors molt més determinants que la consternació escenificada dies enrere. Els partits xenòfobs s'aproximen a la propera cita electoral europea amb un nivell de tonificació excel·lent. Això provoca ansietat als partits que governen les cancelleries dels estats membres. De moment, doncs, els grans canvis a les fronteres hauran d'esperar. La versió de què parlava el papa Francesc ve de lluny. I, ara per ara, pel que sembla, fer-la desaparèixer no és una prioritat de la unió.

Desigualtat esmolada

Poques setmanes després del naufragi de Lampedusa, es van trobar els cossos sense vida de prop de 90 immigrants prop de la frontera entre el Níger i Algèria. Havien mort de set al desert. Eren del Níger. Anaven cap a la UE. El Níger és el darrer a la llista de països classificats segons l'Índex de Desenvolupament Humà elaborat pel Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament. Pràcticament tots els països membres de la UE —inclosos l'Estat espanyol, Grècia o Itàlia— ocupen posicions a

la zona privilegiada del rànquing. La desigualtat entre la UE i gran part dels seus veïns continua creixent. Els fluxos migratoris no s'aturen. La recent reintroducció de filferro amb fulles tallants a la tanca de la ciutat de Melilla simbolitza l'esmolament dels desequilibris. El govern espanyol havia retirat aquests dispositius l'any 2007 perquè els considerava lesius i inapropiats. Ara, canvia de parer i torna a instal·lar-los. El paisatge fronterer s'esmola. Reflecteix l'asimetria.

Floren Aoiz:

“L'oasi navarrès s'ha ensorrat amb la crisi i la resistència dels sectors populars”

La commemoració de la invasió de Navarra, que l'any passat va celebrar el cinquè centenari, ha qüestionat l'hegemonia conservadora que s'ha mantingut des d'aleshores. La fallida del sistema autonòmic, sumada als casos de corrupció i a la repolitització d'una societat compromesa amb la memòria històrica i els drets socials, fa pensar que estem davant d'un canvi de règim. Així ho explica Floren Aoiz al seu llibre ‘Más allá de 1512’ (Editorial Txalaparta), on aborda la decadència d'aquesta hegemonia navarroespanyolista que ha ostentat el poder a base de presentar com a pacte el que ha estat una subordinació a la corona espanyola. Aoiz (Tafalla, 1966) forma part dels activistes implicats en la lluita per aquest nou horitzó abertzale i progressista a Navarra. Exdirigent de Jarrai i d'Herri Batasuna –va ser parlamentari foral entre 1987 i 1997–, els darrers anys s'ha dedicat a l'anàlisi política a través d'articles al diari ‘Gara’ o en assajos tan rellevants com ‘La vieja herida’ (2002) o ‘El jarrón roto’ (2005). Ara, amb ‘Más allá de 1512’, Aoiz fa un pas endavant i aborda les claus d'aquesta majoria sobiranista i d'esquerres que s'articula a la comunitat foral, tan necessària per avançar cap a la transformació i la llibertat política d'Euskal Herria.

Alex Romaguera
entrevista@directa.cat

L'any passat es va commemorar el cinquè centenari de la invasió de Navarra per part de les tropes de Ferran el Catòlic, que va suposar l'annexió de la comunitat a la monarquia hispànica. L'actual hegemonia política ve determinada per aquells fets?

El que succeeix el 1512 representa un gir històric, ja que passem de tenir un Estat independent a estar dominats per la corona espanyola. S'aboleix qualsevol aspiració sobiranista, es divideix el territori i desapareixen les estructures del regne, que el 1620 s'annexiona a Castella. A aquesta subordinació, s'hi adapten les elits navarreses.

Això els garanteix el control de la comunitat?

Exhibeixen com un pacte el que és una relació de conquesta. I si bé hi ha moments de vacil·lacions, quan l'oligarquia mira cap a França o insinua que busca un encaix diferent, els borbons s'encarreguen sempre d'introduir la lògica de subordinació. Un domini que té tres moments clau: la conquesta de 1512; la fi de la Primera Guerra Carlista, que condueix a la llei de 1841, en què els liberals accepten una nova relació subsidiària tot i recuperar la idea del pacte, i després, amb l'*Amejoramiento*, que torna a ser una imposició revestida de pacte i moments d'ambivalència.

“La desaparició d'ETA desarma la dreta espanyolista, que perd el seu principal suport discursiu”

Aquesta ambivalència es manté fins avui?

S'esquerda quan l'Estat espanyol, en el moment d'interpretar la situació navarresa després del franquisme, nega l'*Amejoramiento* dels furs i imposa a Navarra un estatut d'autonomia poc diferent de la resta. És el model que avalen Jaime Ignacio del Burgo, Luis Suárez Fernández i altres ideòlegs d'aquest corrent navarroespanyolista.

La Disposició transitòria quarta, que preveu que Navarra pot decidir el seu futur, no suposa un tret distintiu?

És una porta pintada a la paret sense vies per travessar-la. El mateix Iñaki Anasagasti s'hi refereix quan explica que,

en el debat constitucional, els militars van dir que mai no acceptarien un estatut per les quatre províncies (Navarra més les tres de la Comunitat Autònoma Basca). Era una qüestió d'Estat i el PNB va cometre l'error d'acceptar la divisió sense ni tan sols posar-la a consulta. Per simular-ho, van buscar una argüència amb la idea d'aparentar que la divisió era reversible, com és la suposada capacitat de Navarra d'unir-se a Euskadi.

És materialment inviable?

No preveu cap referèndum, només la formació d'unes majories parlamentàries impensables. I a això, cal afegir-hi la prohibició que Navarra pugui federar-se amb la resta de territoris bascos. Una nova exigència que els militars introdueixen a la constitució per evitar, també, la federació dels Països Catalans.

El concert basc és la moneda de canvi que utilitza el PNB per acceptar aquesta renúncia?

Creu que així assolirà un estatut d'autonomia per Euskadi, però podria haver-s'hi negat. No hauria tingut rèdits partidistes, però hauria deixat la corona amb un greu problema de legitimitat. En tot cas, és fals que no podia fer res.

FOTOGRAFIA: Àlex Romaguera

El concert econòmic basc i el conveni per Navarra no són conquestes importants?

S'han mitificat molt perquè, més enllà del seu valor simbòlic, apunten la subordinació a l'Estat. I tant el PNB com els conservadors d'UPN ho capitalitzen com si es tractés de privilegis o drets històrics, no pas com a eines per trencar el

“No ens trobem davant d'un conflicte identitari, sinó davant d'un conflicte polític entre dos projectes antagònics”

domini i articular un Estat independent. Els únics que ho han plantejat són l'esquerra abertzale i els sectors populars, ja que Nafarroa Bai –on s'ha camuflat el PNB– ha perdut tota credibilitat com a projecte transformador i diferent a UPN. La batalla, doncs, està entre els qui pretenen una involució recentralitzadora en matèria autonòmica o els qui, des de l'esquerra i l'independentisme, plantegen el debat com una oportunitat per avançar cap a un Estat basc. Aquí rau la discussió, sabent que a les dretes navarreses i bascas només els interessa mantenir-se al poder de totes totes.

L'esquerra abertzale té capacitat per canviar les tornes?

Se li ha de reconèixer el mèrit de posar el peu a la porta per evitar que es tanqués, malgrat el costós que ha hagut de pagar. Mantenir-la entreoberta ha propiciat una oportunitat històrica de canvi, també afavorida per la desafecció d'amples capes vers el sistema econòmic que ha aplicat la dreta navarresa. Un oasi desmuntat amb la corrupció i els perjudicis que han tingut les seves polítiques neoliberals sobre els drets dels treballadors i les treballadores.

Què més hi ha influït?

La desaparició d'ETA. La seva fi desarma la dreta espanyolista, que perd el seu principal suport discursiu. Passen d'amenaçar dient que “vénen els d'ETA” a dir que “vénen els bascos”, cosa que ja no té tanta força. Això, afegit a la crisi i a la resistència dels sectors populars més crítics, ha conduït a un xoc de legitimitats.

Es confronten dos models?

Es visualitza la confrontació entre un model institucional científic i fred, amb un carrer que reclama superar l'estadi autonòmic i avançar cap a una majoria sobiranista i d'esquerres. La dinàmica de decantament de majories, però, ja

fa temps que s'està produint, si bé el factor de la memòria històrica suposa un pas definitiu. La versió del pacte queda desautoritzada i la idea que amb Espanya ens va bé no s'aguanta. Aquesta percepció, sumada a les marxes per l'euscar i pels drets dels presos, permeten l'acumulació de forces contra les imposicions de l'Estat i a favor d'un nou marc democràtic.

Per assolir aquest horitzó, cal recuperar el PSOE, els sindicats estatistes i altres sectors que, fins ara, han legitimat l'autonomia?

Seria desitjable. Però cal diferenciar les bases de les seves cúpules o expressions parlamentàries, perquè el PSOE encara rebutja els vots d'EH Bildu per desbancar la conservadora Yolanda Barcina del govern de Navarra. Per tant, tot i el canvi de paradigma que suposa la irrupció d'EH Bildu –ha desfet el consens antiabertzale– i d'espais transversals com la Carta de Drets Socials o les protestes unitàries en el terreny laboral, encara trigarem a veure aquest reagrupament de forces.

“Som en una cruïlla: o anem cap a una involució o iniciem una segona transició per construir una Navarra justa en una Euskal Herria independent”

Tot passa pels espais compartits...

I això exigeix un realisme transformador. Ho planteja EH Bildu quan parla de l'Euskal Bidea (Via Basca, en euscar), en què l'important no és el tot o res, sinó trobar terrenys comuns que ens ajudin a avançar, ja sigui la defensa d'un sistema educatiu públic o una pau duradora i veritable. Àmbits no estrictament abertzales, però que afavoreixen el repliegament dels sectors progressistes i la possibilitat d'un canvi d'hegemonia. Cal recordar que no ens trobem davant d'un conflicte identitari, sinó davant d'un conflicte polític entre dos projectes antagònics. I això es demostra quan gent d'identitats diverses s'identifica amb el model que defensa l'independentisme d'esquerres.

Podem estar davant d'un canvi d'hegemonia, doncs?

Ens trobem en una cruïlla, que també experimenta la Catalunya d'avui: o bé anem cap a una involució o iniciem una segona transició per posar fi a l'hegemonia sorgida el 1512 i construir una Navarra justa en una Euskal Herria independent.

Entrevías, l'Església des de baix

L'Església institucional ha tingut molt poder sobre la consciència de les persones i renunciar-hi és molt difícil. Al voltant de la parròquia de Sant Carles Borromeu, al districte madrileny de Vallecas, Javier Baeza fa gairebé deu anys que fa església a peu de carrer, lluny de les institucions i al costat del barri. La seva manera de fer va aconseguir que

tot Vallecas i part de Madrid es mobilitzessin per evitar que fructifiqués l'amenaça de tancament que van rebre de la Conferència Episcopal espanyola l'any 2007. Passats els anys, Baeza continua al costat del veïnat, teixint xarxes de suport mutu, mirant el futur amb optimisme renovat i esperant que arribi un nou paper per a l'Església.

Jacobo Rivero
quadernsdillacrua@setmanaridirecta.cat

Javier Baeza transmet un to conciliador, gana gastronòmica i intel·lectual i una trajectòria aferrada a les vides complexes que viuen al voltant de la parròquia d'Entrevías, una petita illa en un barri ple d'històries de superació i de lluita, situada al sud-est de Madrid, al districte de Vallecas. Baeza se sent especialment còmode si la conversa flueix en paral·lel a la seva visió de l'evangeli, tret distintiu d'aquesta parròquia que es troba dins d'una diòcesi —la de Madrid— vinculada als sectors més conservadors i reaccionaris de l'Església espanyola: "Entenc la parròquia des de l'evangeli. Jesús no tenia parròquies, però invitava el poble a reunir-se allà on fos". L'espai no és un lloc tancat, els vasos comunicants amb la realitat de fora dels murs són constants. Una de les màximes que guien aquesta congregació és la que va expressar un dels tres capellans que encapçalen el projecte, Enrique de Castro: "Sobren capellans a les parròquies i en falten al carrer".

La façana de la parròquia de Sant Carles Borromeu té grafitis amb missatges polítics i les parets dels passadissos estan cobertes amb nombrosos cartells de convocatòries de manifestacions.

Baeza ajuda a organitzar unes caixes amb menjar que, més tard, es repartiran a la gent amb pocs recursos de la zona. Per a ell, la parròquia és part del barri i no pot ser aliena a les seves circumstàncies. "És un espai del barri perquè la gent l'utilitzi, l'assemblea decideix què s'hi fa", afirma Baeza. No és estrany, per tant, que Sant Carles de Borromeu hagi acollit des de festes d'aniversari fins a reunions de sindicats i associacions. "Fer missa, una festa de commemoració contra el cop d'estat de 1973 a Xile o celebrar el carnaval és part de la nostra tasca col·lectiva", conclou Baeza.

Una pedra a la sabata

A Enrique de Castro, José Díaz i Javier Baeza, els van voler fer fora l'any 2007. Per a l'arquebisbe de l'arxidiòcesi de Madrid i president de la Conferència Episcopal Espanyola, Antonio María Rouco Varela, la parròquia de Sant Carles de Borromeu era una pedra a la sabata i va amenaçar de tancar el centre amb l'argument que no es feia "la litúrgia correctament". Després de nombroses reunions, manifestacions i mostres de suport d'una gran quantitat d'entitats del barri, l'església no va tancar i es va acordar canviar el nom de parròquia pel de centre pastoral. De fet, no va canviar res, només van quedar en

La parròquia de Sant Carles Borromeu està situada al barri d'Entrevías, al districte de Vallecas

- **Andrés Villanueva**

evidència les vergonyoses intencions de la jerarquia eclesiàstica madrilenya.

Per a Javier Baeza, la prioritat de la lluita no és l'espai físic, ni llavors ni ara. Segons ell, la lluita i la vida religiosa és al carrer. El carrer de les barraques, de les persones nouvingudes, les excloses, les que necessiten una dosi, les que volen sortir del carrer i les que no tenen sostre ni afecte amb què abrigar-se. Les biografies de molta de la gent que s'acosta a Sant Carles Borromeu estan marcades per cicatrius; unes cicatrius produïdes per la injustícia, la misèria i el rebuig.

A la parròquia de Sant Carles de Borromeu, s'han fet festes d'aniversari, reunions de sindicats i associacions o commemoracions contra el cop d'estat a Xile

Enrique de Castro va ser el precursor de l'espai, l'any 1980. El motiu inicial va ser el consum de drogues entre les adolescents. La problemàtica no ha desaparegut, però ha canviat i se n'hi han afegit d'altres: persones preses, malaltes de Sida, menors, immigrants. "No hem buscat evangelitzar els més desfavorits, ens hem trobat amb la realitat de les nostres veïnes

i les seves realitats s'han convertit en part de la nostra vida, de la nostra lluita i de les nostres celebracions", asseguren.

L'ampolla mig plena

A Javier Baeza, li agrada viatjar als llocs on no arriben les turistes. Les realitats dels marges del sistema estan excloses de les agendes polítiques, que es troben immerses en processos de retallades a tot l'hemisferi i que palesen una deshumanització encara més gran de les condicions de vida de milions de persones. Però Baeza albira un futur esperançador. Per a ell, Francesc I és una persona honesta. "L'arribada de Francesc I al Vaticà —per cert, un lloc que hauria de desaparèixer— ha obert algunes finestres que semblaven tancades", afirma. Per a Baeza, les declaracions del màxim mandatari eclesiàstic amb relació al conflicte de Síria o sobre el paper de la dona dins l'Església, el seu enfocament sobre la sexualitat o sobre la situació de les immigrants al voltant de tragèdies com la de l'illa de Lampedusa han generat expectació dins el sector lligat a la teologia de l'alliberament, un sector que cada vegada es veia més arraconat per la força retrògrada de la jerarquia catòlica.

Una vegada, van preguntar a Ernesto Cardenal —poeta, sacerdot dis-

sident i exministre sandinista durant els vuitanta— per la lectura que feia del paper de l'esquerra en el món. Cardenal va respondre: "Som soldats derrotats d'una causa invencible". Javier Baeza matisa aquest punt de vista en clau positiva: "Vull pensar que anava errat. Crec que la història de la humanitat és plena de fracassos globals, però també de moltes victòries individuals i col·lectives". Per a Baeza, el 15-M ha estat un agitador de consciències socials. "Europa no acull l'emigració pobra, però conec molta gent que genera xarxes de suport mutu; la realitat no canvia completament, però hi ha comunitats que aconsegueixen sobreviure... Aquí, veiem l'ampolla mig plena", manifesta Baeza.

Un punt de trobada de religions

Sobre la situació internacional i el paper de les religions com a justificants dels enfrontaments econòmics i polítics, Baeza fa autocrítica amb el paper que juguen les diverses confessions: "Enrique de Castro deia que 'Déu és ateu', referint-se al fet que les religions han creat una estructura que, en lloc de contribuir a l'alliberament de l'ésser humà, ha fet que es corrompi i s'enfronti entre si". L'Evangeli, l'Alcorà o la Torà són llibres sagrats que inviten a la protecció de l'ésser humà, però s'han creat religions que, en lloc d'alliberar-lo, creen enfrontaments. A Entrevías, han après la universalitat de l'evangeli per sobre de les religions, tot i que cadascú ho entengui de manera diferent.

Una parròquia diferent

Javier Baeza és el responsable de la parròquia des de l'any 2004. El clima que es viu al seu entorn convida a la distensió. La mateixa que s'aplica aquí

Per Javier Baeza, la lluita i la vida religiosa "és al carrer"

- José Alfonso

quan es dona l'eucaristia amb patates fregides o pa, cosa que semblava inconcebible a Rouco Varela. A Sant Carles Borromeu, la gent participa i qüestiona. No hi ha sotanes que marquin distàncies i es reivindica com a lloc "d'acolliment" i de "denúncia". L'espai ha estat habilitat diverses vegades per assistir persones drogodependents, persones que acaben de sortir de la presó o gent sense papers.

Per a Baeza, la distància entre les persones i l'Església és injustificable: "La Conferència Episcopal no ha condemnat el drama dels desnonaments,

però sí la sexualitat de les persones". Per a Baeza, "Vivim en una Església medieval, a la qual la llibertat i que les persones puguin decidir li produeix urticària".

Baeza i molta altra gent de la parròquia, del grup de mares contra la droga o de la coordinadora del barri—amb qui treballen diàriament—saben de què parlen. Borromeu es coordina amb altres col·lectius i organitzacions "per denunciar els causants de la crisi", asseguren. Fa uns dies, conta Baeza, es va celebrar una assemblea amb grups com el SAT d'Andalusia o els sindi-

cats de base per organitzar accions de protesta contra l'atur i la pobresa. Per a Baeza, "estem vivint un moment on aquells que pretenien donar lliçons de moral i d'honradesa estan plens de merda i la societat no és estúpida".

Moltes persones que no tenen res han entrat a les cases que gestiona la parròquia, una dinàmica quotidiana de lluita contra l'exclusió que va més enllà de la religió. "He conviscut amb moltes adolescents i en dec haver enterrat quaranta, però tinc un record molt bonic—en el sentit vital—d'elles", relata Javier. Moltes han estat capaces de reconciliar-se amb si mateixes i "morir en pau és molt necessari per a gent que ha viscut unes vides tan violentes", assegura.

- *L'any 2007, Rouco Varela va amenaçar de tancar el centre amb l'argument que "no es feia la litúrgia correctament"*

"Recordo un home molt dur, era gitano evangelista i li agradava molt cantar. Es va quedar a casa meua fins que va morir. Recordo les seves llàgrimes terribles i la seva veu que em deia: 'La quantitat de mort que jo he venut'".

Amb paraules de Baeza: "La proposta no és per a herois, el rostre de déu és la cara de la víctima. El que vaig descobrir és que el rostre de déu no el representa l'Església oficial ni els capellans ni les monges, sinó aquella gent que lluita". Javier Baeza argumenta sense pretensions ni altars, amb voluntat de transmetre el compromís de la parròquia d'Entrevías a peu de carrer.

Les misses que es fan a Sant Carles Borromeu es caracteritzen per la participació

- Rosa Jiménez Cano

No és el pas del temps

FOTOGRAFIA: Robert Bonet

Espatlles altes, el braç tens i estirat. L'important és el missatge, els missatges. Les mans aferren els cartells amb tota la força que els seus dits infantils permeten. Denúncies de ferides antigues, injustícies d'un passat remot, bé perpetuades en el temps, bé sobreposades amb noves injustícies i nous dolors. Traspasant fronteres.

La tristesa que transmet és commovedora. En alguns moments absoluta, t'envolta com l'olor del tabac. La vulnerabilitat s'encomana. La mirada a punt d'esclatar a plorar, el cap lleugerament caigut, el somriure marcit. Hi ha, també, una mirada desafiant, afilada, flanquejada pel floc de cabell rebel. Una altra de ràbia. I n'hi ha una darrera de perplexitat. Sempre digna.

Mentre la memòria es construeix a mida, mentre les venes obertes que esmentava Eduardo Galeno segueixin sempre a punt i la història continuï concebant-se com a com-

petència amb guanyadors i perdedors, els cartells seguiran al carrer, tossudament. Una i altra vegada. Poques frases són tan inexactes com la que diu que el temps tanca les ferides. No és el pas del temps. És la reparació, és la veritat, és la reconciliació, és la justícia i la justícia social. Acompanyades, com a màxim, del pas del temps. Altrament, les ferides, com els odís, els prejudicis, els greuges o les melangies, es transmeten de generació a generació, s'enquisten, creixen. Cada dia es reobren, com el dolor de les mares dels desapareguts. No prescriuen, com tampoc no s'haurien de poder tancar mai els casos de crims contra la humanitat. Aquí, allà i arreu.

Malgrat la lleugeresa del cartró, a la nena, se la veu cansada. Les càrregues feixugues no les haurien de dur els nens. Evidentment, tampoc no les haurien de patir.

Oriol Andrés

RODA EL MÓN

14
Crònica del retorn a casa de la mainada ugandesa víctima del tràfic de persones

15
Davant l'augment de la perillositat de la 'ruta grega', moltes refugiades enfilen cap al nord d'Europa a través dels Balcans

EUSKAL HERRIA // L'AUDIÈNCIA NACIONAL JUTJA QUATRE ACTIVISTES ANTITAV PER LLANÇAR TRES PASTISSOS A LA PRESIDENTA DE NAFARROA YOLANDA BARCINA

Uns pastissos de merenga que poden acabar en nou anys de presó

Beñat Zaldúa
Barcelona
@zalduariz

La presidenta de Nafarroa, Yolanda Barcina, va patir la protesta més dolça de la seva vida, el 27 d'octubre de 2011, quan activistes del moviment de desobediència Mugitu! (Mou-te!) li van estampar tres pastissos de merenga al cap en protesta contra el Tren d'Alta Velocitat (TAV). Dos anys més tard, quatre persones seuran a l'Audiència Nacional (AN) el 18 de novembre, acusades d'atemptat contra l'autoritat, un delicte pel qual els demanen de cinc a nou anys de presó.

Mikel, membre de Mugitu! i un dels quatre encausats al judici, explica que l'objectiu era denunciar la imposició del TAV a Euskal Herria i fer-ho, a més, "d'una manera directa, simpàtica i fins i tot còmica". Per això van escollir un escenari: la reunió, a Tolosa de Llenguadoc, del Grup de Treball dels Pirineus (GTP), que

El govern de Barcina continua amb les obres d'un tram de 70 quilòmetres del TAV que costarà més de 700 milions d'euros

aplega les diferents regions i comunitats de banda i banda dels Pirineus i que, a la reunió de 2011, tenia el TAV com a protagonista. També van escollir un objectiu: Yolanda Barcina, que aquell dia assumia la presidència rotatòria del GTP i que, segons explica Mikel, "és una de les grans impulsores del TAV a Euskal Herria". Així, amb l'ajuda del col·lectiu occità Libertat, es van plantar a Tolosa de Llenguadoc per dur a terme una acció que Mikel explica que és "molt comuna a d'altres països europeus, els Estats Units o el Canadà", on mai no ha tingut conseqüències penals greus. De

fet, Mikel recorda que van poder marxar del recinte tranquil·lament i que la policia francesa no va ni aparèixer durant l'acció. De fet, la justícia francesa va arxivar el cas perquè no hi va trobar indicis de delicte.

Al sud dels Pirineus, però, la situació va ser una altra. Només un dia després de l'acció, tres persones van ser detingudes per agents de país de la Policia Foral - policia autonòmica de Nafarroa- quan es dirigien a oferir una roda de premsa sobre l'acció del dia anterior. El febrer de 2012, es va imputar una quarta persona i, el mes de març, l'AN va donar a conèixer les peticions fiscals: cinc anys de presó i una multa de 2.700 euros per cadascun dels imputats. Per la seva banda, l'acusació particular exercida per Barcina va demanar sis anys i 3.600 euros per tres dels imputats i nou anys i 5.400 euros per l'altre, per l'"agreujant d'aprofitar-se de la seva condició d'autoritat". És dona la circumstància que aquesta quarta persona és regidora d'un petit municipi navarrès.

"És totalment desproporcionat; de fet, és un cas únic al món", sentència Mikel, que també denuncia que els han aplicat un article de la llei orgànica del poder judicial "molt específic i molt sever". Es tracta d'un article segons el qual un

atemptat contra una autoritat espanyola comès fora de les fronteres de l'Estat per ciutadanes espanyoles passa a jutjar-se directament a l'Audiència Nacional.

Sobre el perquè d'unes peticions tan elevades, Mikel dona una resposta múltiple. Per començar, un motiu tan antic com l'ésser humà: la venjança. "L'acció va provocar alegria i rialles a Euskal Herria i això no ho suporten; hem de pagar per això", explica Mikel, que també hi troba altres motivacions, com "una mena de principi autoritari segons el qual, a l'Estat espanyol, la casta política és intocable". Per últim, l'encausat també adverteix sobre "la persecució de qualsevol expressió dissident, sobretot si adopta la forma de la desobediència". "Només cal mirar la reforma del Codi Penal que estan preparant per criminalitzar i perseguir la protesta social", afegeix. Com a detall, cal recordar que el periodista Muntazer Zaidi va passar un any a la presó -que no és poc- per llançar dues sabates a tot un president dels EUA.

VIA MORTA

Durant les últimes setmanes, els actes de solidaritat amb els quatre encausats s'han multiplicat a Euskal Herria -sense anar gaire lluny, el 9 de novembre, dues

Concentració en solidaritat amb els quatre encausats a Iruñea el 7 de novembre. A la dreta, dues persones de la campanya de suport es van encadenar al balcó de la Diputació de Nafarroa el 9 de novembre / EKINKLIK

persones es van encadenar a la diputació de Nafarroa. Una onada de mobilitzacions que culminarà el dia 16 amb una manifestació a Iruñea i amb les concentracions a Madrid el mateix dia del judici -al matí a l'AN i a la tarda a la Puerta del Sol. L'objectiu, segons Mikel, és aconseguir suports contra el judici, però també recordar i explicar quina és la situació del TAV a Euskal Herria, on les obres continuen malgrat la crisi, un context que ha fet que, als arguments mediambientals contra el TAV, ara s'hi sumin els econòmics.

Les xifres parlen soles. La setmana passada, es va saber que el govern basc destinarà el 54% del pressupost del Departament de Medi Ambient a les obres del TAV -350,6 milions d'euros-, mentre que, a Nafarroa, la situació s'acosta a l'esperpent. El govern francès ja va dir, fa uns mesos, que el TAV deixava de ser una prioritat i que no destinaria ni un euro a fer noves obres, igual que ha fet el govern espanyol amb el tram Saragossa-Castejón, que és el que enllaça amb Nafarroa. Malgrat això, el govern encapçalat per Barcina continua amb les obres d'un TAV que costarà més de 700 milions d'euros i que només cobrirà un trajecte de 70 quilòmetres, sense connectar amb cap altre TAV. ◀

RODA EL MÓN

UGANDA // SEGONS EL 'GLOBAL SLAVERY INDEX', A UGANDA I TANZÀNIA, HI HA MÉS DE 329.000 PERSONES EXPLOTADES

El retorn a casa dels infants víctimes del tràfic de persones

Anna Tapia
Kampala

@ATapiaL

“El meu fill va desaparèixer el mes de juny de l'any passat, durant l'època de sembra. Quan vaig tornar, ja no hi era”, explica Maria, la mare d'un nen que ha estat víctima del tràfic de persones i que fa uns dies ha pogut tornar a la seva *manyata* -el nom que reben els petits pobles a Karamoja, la regió més remota i empobrida d'Uganda, situada al nord-est del país-, on ha pogut tornar a abraçar la seva família.

Des de fa anys, les traficants de persones ugandeses es beneficien de la mainada de Karamoja explotant-la als centres de les grans ciutats del país com Kampala, Mbarara o Entebbe. Mitjançant el segrest de la canalla, l'engany a les

Les traficants s'enduen la mainada als nuclis urbans i l'obliguen a pidolar pels carrers

famílies oferint una vida millor per als seus fills i filles o la compra dels mateixos infants, les traficants s'enduen la mainada als nuclis urbans i l'obliguen a pidolar pels carrers del centre. Al voltant de dotze hores de trajecte separen Karamoja de Kampala, un trajecte llarg per camins i carreteres pràcticament sense asfaltar que, en èpoques de pluja com l'actual, esdevé tota una aventura i també un perill.

“La meua tieta em va dir: ‘No hi ha diners, així doncs, has d'anar a Kampala

a buscar diners al carrer””. “A Kampala, els nens més grans em pegaven, m'intimidaven i m'arrabassaven els diners, fins que les autoritats em van dur al centre de rehabilitació”, explica un nen de nou anys víctima del tràfic de persones.

Des de l'any 2011, l'Organització Internacional per les Migracions (OIM) treballa conjuntament amb els ministeris ugandesos d'Afers Interns i de Gènere, Treball i Desenvolupament Social per combatre el tràfic de persones. L'assistència al retorn i la reintegració de la mainada que ha estat víctima del tràfic de persones és un dels objectius principals de l'OIM. Gràcies a aquest projecte, molt costós, 179 infants víctimes del tràfic de persones han deixat de pidolar pels carrers.

El procés comença amb la identificació de nens i nenes víctimes del crim per part de la policia i els agents socials. Després, les criatures són transferides a centres nacionals de recepció de menors i, posteriorment, a centres de trànsit i reinserció de menors cap a les seves llars. Comença, així, el protocol de rehabilitació de les víctimes acordat entre el govern ugandès de Yoweri Museveni i l'OIM. Als centres, la canalla rep assistència mèdica i un programa nutricional per combatre els símptomes de desnutrició. També reprenen l'escolarització, aturada pels anys d'explotació laboral al carrer. En arribar a Karamoja, els infants s'allotgen a un centre d'integració comunitari durant unes setmanes. Piera, una coordinadora del centre, comenta: “Quan arriben a Moroto, els fem un altre control mèdic i, a més d'educació i una bona nutrició, reben assistència psicossocial, un espai on comparteixen les seves experiències, que són molt interessants perquè mai no són les mateixes”.

“Des que col·laborem amb l'OIM, és la segona vegada que es retornen nens. Abans, però, hi ha tota una feina de rehabilitació dels infants”, explica Martin, coordinador d'un centre de rehabilitació que allotja mainada víctima del tràfic, que subratlla: “Ara, als carrers de Kampala, ja es comença a notar que el nombre de nens que mendiquen al carrer ha disminuït”. Pel Martin, l'assessorament i la rehabilitació de la mainada és vital perquè “aquests nens han patit i han vist coses terribles als carrers”. Al mateix temps, com a mesura de prevenció contra aquest crim, a Karamoja, s'ofereix

L'UNICEF calcula que, a tot el món, prop d'un milió de nens i nenes són víctimes del tràfic de persones cada any

suport a les famílies i a les comunitats per la millora la seva subsistència mitjançant l'agricultura sostenible. Un treballador social de l'OIM a Moroto, Karamoja, exposa: “Brindant suport per la subsistència, estem intentant assegurar que les famílies tinguin els recursos necessaris per mantenir econòmicament els seus fills. D'aquesta manera, treballem per evitar que els infants tornin a ser víctimes del tràfic de persones”.

L'UNICEF calcula que, cada any, prop d'un milió de nens i nenes són víctimes d'aquest crim. Uganda és un país d'origen i destí del tràfic de persones. El *Global Slavery Index* de 2013 calcula que Uganda, juntament amb Tanzània, té la prevalença més elevada d'esclavitud moderna de l'Àfrica Oriental, amb

Un dels nens víctima del tràfic de persones que va poder tornar al seu poble el mes d'octubre / ANNA TÀPIA

més de 329.000 persones explotades. A Uganda, el tràfic de persones es produeix tant de manera interna, del camp a la ciutat, com externa, amb l'enviament de les víctimes a altres països, on són explotades laboralment o sexualment.

“Segons els nostres informes, cada mes rebem una vintena de demandes de víctimes del tràfic de persones ugandeses explotades a altres països; si ho multipliquem, resulta que assistim al voltant de 250 ugandesos cada any”, informa a la DIRECTA el coordinador del govern ugandès contra el tràfic de persones, Moses Binoga. També explica que “les persones més vulnerables són, principalment, infants explotats laboralment i dones d'entre 20 i 35 anys que són explotades sexualment”. Els països de destí, majoritàriament, són: Malàisia, Oman, Kuwait, Tailàndia o la Xina. Les principals causes del tràfic de persones a Uganda es troben en la manca d'oportunitats laborals, la globalització de la pobresa, les pràctiques socioculturals i la falta d'informació sobre aquest crim al país. ◀

MIGRACIONS // AUGMENTA EL NOMBRE DE REFUGIADES QUE INTENTEN ENTRAR ALS PAÏSOS NORD-EUROPEUS A TRAVÉS DE LA 'RUTA DELS BÀLCANS'

Arribar a Europa per on sigui

Apostolis Fotiadis

Atenes (Grècia)

@Balkanizator

Mentre la implacable guerra a Síria continua engrossint les files de refugiades que es dirigeixen cap a Europa, Grècia s'està convertint en una de les portes d'entrada que és preferible evitar. La majoria de sirianes i altres refugiades, doncs, intenten arribar al nord d'Europa per altres rutes, algunes de les quals passen per les zones més dures dels Balcans.

Amb més immigrants de les que pot gestionar i una crisi econòmica prolongada que ha fet més profunda la xenofòbia de la població local, Grècia va endurir el control de fronteres el 2012. Durant els darrers mesos, a més, han sortit a la llum diverses vulneracions dels drets humans contra immigrants sense papers comeses per la policia.

Per a molta gent el territori grec és el camí menys segur i implica un viatge ple d'horror, explica Hasam Nazari, un músic afganès de 25 anys que ha intentat

"La ruta dels Balcans occidentals ha experimentat un augment de trànsit del 300% des d'inicis d'any"

arribar al nord d'Europa diverses vegades, després de passar divuit mesos a Grècia. El seu objectiu era arribar a Hongria i, des d'allà, a Àustria. Ho va intentar cinc vegades abans de quedar-se sense diners i tornar a Grècia.

"Van veure un grup que violava un adolescent de tretze anys després de creuar la frontera de Macedònia", explica. "Si no tens euros per donar-los, et mutilen". Esperen a l'altra banda de la frontera, en una zona de cases abandonades, al camí que va cap al centre del país, explica. "Van en bicicleta, en grups de

deu o dotze, i tenen armes", afegeix.

Els saquejos són comuns. "Et porten al bosc, et despullen i t'ho roben tot. Ets afortunat si no et peguen també", relata Nazari. La policia ho sap. En una ocasió, "ens van colpejar davant els agents, que miraven cap a una altra banda", assenyalava. "Estan més preocupats en aplicar mà dura a refugiats i sense papers", opina.

La preferència per la ruta balcànica va començar a aparèixer a les estadístiques a principis d'any, diu Izabella Cooper, portaveu de Frontex, l'agència de la Unió Europea per a la seguretat de les fronteres externes. "La ruta dels Balcans occidentals ha experimentat un augment de trànsit del 300% des d'inicis d'any", assegura. Bulgària és el país que registra l'increment més important: la quantitat de persones arribades des de Síria, Algèria, l'Iraq i el Pakistan es va multiplicar per sis, agrega. "Entre 60 i 70 persones, de vegades fins i tot 100, creuen la frontera cada dia" des que va començar el 2013, assegura Cooper.

"Hem vist un viratge cap a l'est", reconeix Boris Cheshirkov, de la unitat d'informació pública de l'oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR) a Bulgària. "Ara, els grups més grans creuen

els densos boscos de les muntanyes de Strandzha (cap al límit sud-oriental de Bulgària amb Turquia). És un terreny extremadament difícil, amb molt poca visibilitat", explica.

Els grups de contrabandistes ja s'han adaptat a aquestes noves rutes i demanen més diners pel trajecte fins a la frontera. Abans, cobraven 500 euros per traslladar una persona als límits entre Turquia i Grècia, al llarg del riu Evros. Ara, han pujat les tarifes gairebé als 3.500 euros. I malgrat això, "els contrabandistes no creuen la frontera amb ells ni els guien", diu Cheshirkov.

Sèrbia també pateix pel flux creixent d'immigrants. Prop de 2.000 persones sense papers van arribar al país el 2010; el 2011, van ser 9.500 i, el 2012, el nombre va augmentar a 15.000, segons el Centre Serbi per a les Migracions, creat per l'ONG Grupa 484. S'estima que unes altres 20.000 persones han ingressat al país aquest any.

Tanmateix, Nenad Banovic, cap de la policia fronterera sèrbia, diu que s'ha vist "una petita reducció de les arribades durant els primers sis mesos de 2013". Ell ho atribueix a l'obertura de la ruta Turquia-Bulgària-Romania i la de Grècia-Macedònia-Kosovo-Montenegro-Bòsnia i Hercegovina-Croàcia.

Una cabana construïda per migrants a un bosc proper a la ciutat de Subotica, tocant a la frontera entre Sèrbia i Hongria

Com passa a Grècia, la pressió humana supera la capacitat de les instal·lacions dedicades a l'asil a Bulgària i a Sèrbia. Els tres centres de refugiades de Bulgària -un a Sofia i dos més prop de la frontera turca, a Banya i Pastrogor- operen per sobre de la seva capacitat, de 1.170 persones.

El sistema serbi també està intentant afrontar l'influx de refugiades. "Ens esforcem per mantenir-los", diu Banovic, de la policia fronterera, però el país "té recursos limitats i no rep cap ajuda d'Europa".

Les dificultats no dissuadeixen les immigrants de dirigir-se cap a la ciutat fronterera de Subotica, 184 quilòmetres al nord de Belgrad, tocant a Hongria, diu Nazari, el músic afganès. Moltes famílies resideixen a una vella fàbrica de maons que hi ha a la ciutat. Altres s'estan al bosc, just al costat de Subotica, fins que puguin provar sort a la frontera hongaresa, pocs quilòmetres al nord.

A la majoria, les enxampen quan intenten creuar i les fan tornar. "La majoria dels retorns no són oficials, però, de tant en tant, alguns retornen formalment", diu Miroslava Jelacic, analista legal a Grupa 484. Tanmateix, les persones que aconsegueixen creuar són un alè d'esperança perquè altres ho tornin a intentar, una vegada i una altra. ◀

MURDO
"TACANDO TIERRA"

KASBA MUSIC

ÉS TAMBÉ CANÇÓ

SENSIBILITAT A FLOR DE PELL **kasba** www.kasbamusic.com SENTIMENTS APRECIABLES

IAGOALAIAGA
"NOTÍCIAS DE CURB"

NOTÍCIAS DE GURU

ORIENT MITJÀ // ELS ESTATS UNITS REPRENEN LES RELACIONS AMB EL GOVERN COLPISTA MENTRE COMENÇA EL JUDICI CONTRA MOHAMED MURSI

La cacera de bruixes no cessa a Egipte

Marc Almodóvar
Barcelona
@egiptebarricada

Vint minuts més simbòlics que efectius. El judici contra Mohamed Mursi ha certificat la victòria de la política de fets consumats a Egipte. El sistema polític nascut de la deposició militar del president islamista del 3 de juliol es consolidava a través d'una sessió judicial que havia durat poc més de vint minuts, després que el jutge decidís ajornar-la a causa del terrabastall provocat a la sala per la negativa de Mursi de reconèixer la legitimitat del tribunal.

Més enllà del que va succeir a l'Acadèmia de Policia, on el 4 de novembre Mohamed Mursi i catorze líders dels Germans Musulmans van ser jutjats, acusats d'incitar la violència contra manifestants antiislamistes, el més rellevant es va produir al voltant d'aquella sessió. 24 hores abans, el secretari d'Estat de la Casa Blanca, John Kerry, va fer una visita llampec al país per intentar reconstruir les relacions,

El símbol dels quatre dits representa la solidaritat amb els represaliats islamistes del desallotjament de Rabaa Adaweya

aparentment tenses, entre Washington i el Caire. Una tensió marcada per l'anunci de la Casa Blanca de tallar parcialment l'ajuda econòmica que brinda a l'exèrcit egipci (1.300 milions de dòlars anuals) com a amonestació per la repressió exercida contra l'oposició islamista.

La visita, la primera del mandatari nord-americà des de la deposició de Mursi, va

John Kerry es va reunir amb el ministre d'Afers Exteriors Nabil Fahmy al Caire el 3 de novembre / JASON REED

esdevenir una clara mostra de suport tàcit a la política de fets consumats a la vall del Nil. Kerry, una vegada al Caire, va afirmar el compromís de la Casa Blanca de treballar colze a colze amb l'actual administració egípcia, que va qualificar de "sòcia vital". Menys d'una setmana després, l'FMI ha mostrat públicament la seva predisposició a negociar el tancament del préstec de 3.600 milions d'euros que s'està negociant des de 2011 amb les autoritats actuals. Aquests moviments arriben després que Washington hagi vist amb preocupació l'aparent aproximació diplomàtica de les autoritats egípcies cap a les russes de les darreres setmanes.

ESPORTISTES INHABILITATS

Mentrestant, la cacera de bruixes continua al país. L'equip de futbol d'Al-Ahli va decidir suspendre de sou i feina el jugador Ahmed Abd el-Zaher per haver mostrat el símbol dels quatre dits quan va marcar un gol a la final de la Champions League

africana del cap de setmana passat, que va guanyar l'equip cairota. El símbol dels quatre dits, estès com a nou emblema de l'islamisme polític, representa la solidaritat amb els represaliats islamistes del desallotjament de l'acampada de Rabaa Adaweya, el mes d'agost d'enguany, on prop de tres-centes persones van morir a mans de les forces de seguretat egípcies. La Federació Olímpica Egípcia també estudiava inhabilitar per tota la vida el jugador, que està rebent atacs duríssims dels mitjans de comunicació locals. Uns mitjans que, mentre asseguren que els esports i la política no es poden barrejar, disparen durament contra la gran estrella del futbol egipci, Mohammed Abu Treka. El jugador, autèntic ídol nacional, hauria rebutjat recollir la medalla de mans de l'actual ministre d'esports egipci, Taher Abu Zeid, perquè el considera un ministre colpista.

La polèmica arriba una setmana després de l'enrenou que es va produir durant

els mundials de Kung Fu que es van fer a Rússia. L'associació egípcia va inhabilitar els medallistes Mohamed Youssef i Hashem Abd el-Hamid pel fet d'haver donat mostres de solidaritat amb els represaliats islamistes a mans de l'exèrcit durant les celebracions pels títols aconseguits. L'incident va fer que el president de l'associació es justificés afirmant que allò succeïa perquè els seus afiliats venien dels sectors pobres de la societat. Per la seva banda, el ministre d'Esports plantejava la dissolució de l'associació perquè considerava que estava "infiltrada pels Germans Musulmans".

ADÉU A LA SÀTIRA TELEVISIVA

Mentre això succeïa, el canal CBC va decidir suspendre el programa satíric estrella del país, dirigit per l'humorista Bassem Youssef, després que aquest fes alguns acudits sobre la cúpula militar que no van agradar a la direcció del canal. *El-Bernameg*, un programa de sàtira política a l'estil del nord-americà John Stewart o el madrileny Gran Wyoming, s'havia convertit -mesos enrere- en la bandera de la crítica al govern de l'islamista Mohamed Mursi. Ara, després dels canvis polítics que ha experimentat el país, sembla que els acudits de Youssef incomodaven. Davant l'atac viscut, el presentador, a través d'un article d'opinió molt dur publicat a la premsa, afirmava que no veia diferència entre el feixisme en nom de la religió o el feixisme en nom dels símbols nacionals. Durant el darrer mes, almenys tres periodistes egipcis han hagut de compareixer davant la justícia militar a causa de la seva feina, mentre el govern acabava de redactar una nova llei antiterrorista que planteja donar cobertura legal al monitoratge policial d'Internet i que va ser qualificada com un "retorn de l'Estat policial" per vint organitzacions egípcies de drets humans.

ANTIFESTIVAL
Ni a Grècia, ni enlloc
Dissabte, 16 de novembre @ Ateneu Popular 9Barris
www.redantifaporgrecia.wordpress.com - f Ni a Grècia, ni Enlloc ANTIFestival

/ NÚRIA FRAGO

EXPRESSIONS

La qualitat, clau de volta del futur del llibre

L'època de canvis i incerteses que viu el món editorial no ha frenat l'aparició d'un gran nombre de projectes nous i ambiciosos. Analitzem l'actualitat del sector partint de converses amb una desena de representants de segells independents catalans.

Jordi Moreno

@jomorespi

El context no sembla el més favorable. S'edita molt més del que es consumeix; un innombrable gran grup controla un elevadíssim percentatge de la quota de mercat; les llibreries pateixen greus problemes de liquiditat; la manca de recursos del públic lector afavoreix el consum en biblioteques, mentre aquestes rebaixen el volum de compra, i l'arribada del llibre electrònic amenaça de conduir la indústria del llibre cap a una transformació inevitable. Entre d'altres. Malgrat tot, a Catalunya –el panorama no es pot extrapolar a la resta dels Països Catalans–, impera la impressió que neixen nous segells editorials com bolets. Alguns ho reafirmen: “Sí, és descarcat”, exclama Ramon Mas (Males Herbes); i d'altres ho minimitzen: “N'han sortit quatre a la vegada que han tingut visibilitat”, diu Laura Huerca (Raig Verd), “l'activitat editorial catalana sempre ha set molt de lluita diària i, his-

“El canvi més important ha estat el creixement d'una xarxa d'editorials i de llibreries associatives”

tòricament, n'hi ha hagut moltes”. Però, en general, totes saben que està passant alguna cosa: “Aquests segells estan revitalitzant l'ambient editorial del país”, defensa Miquel Tuson (Tria Llibres). Si hi ha algun aspecte on coincidirien totes és en el fet que “el que ha canviat en català, i molt, és la qualitat”, en paraules de Josep Cots (Edicions de 1984).

Preguntant per les causes d'aquest suposat *boom*, Ester Andorrà (LaBreu) n'enumera unes quantes: “La capacitat de preparació de les noves generacions per fer-ho, la facilitat tecnològica, les baixades dels preus d'impressió, el fet de no necessitar grans infraestructures, la valentia i la falta de complexos”. L'espai és petit, però el coneixen. Aniol

Rafel (Edicions del Periscopi) entén que “quan hi ha un gran grup, on el que preval és la rendibilitat econòmica, les editorials petites hi tenim alguna cosa a dir. A nosaltres, no vendre massa ja ens surt a compte perquè no hem de mantenir unes grans infraestructures. Poden passar per davant els interessos literaris, més que els criteris comercials”.

IL·LUSTRACIONS:
MARIBEL CAROD

I, cadascú, pel seu cantó, respon a un ideari molt meditat. “En l'àmbit català”, explica Miguel Martín (Virus), “va sorgint un espai editorial que planteja nous punts de vista, noves línies d'edició, projectes ben cuidats, amb objectius bastant

Continua a la pàgina següent >>>

EXPRESSIONS

>>> Ve de la pàgina anterior

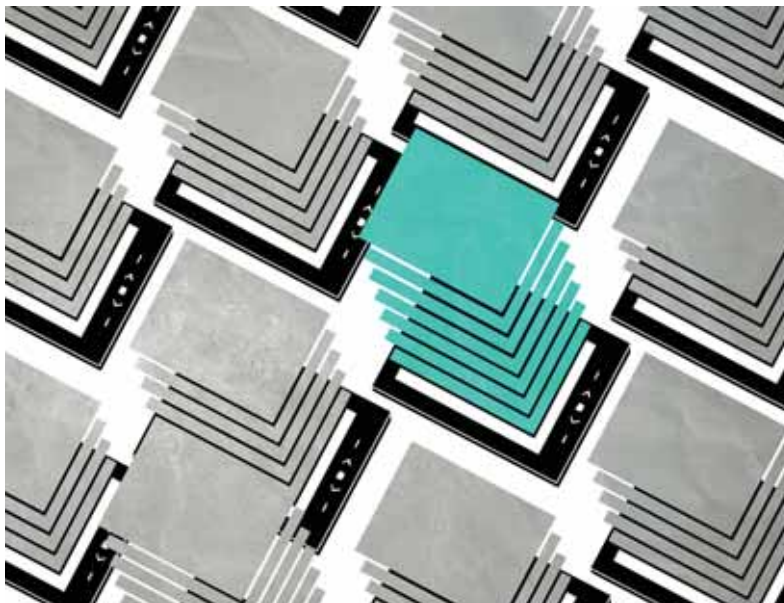
clars". Centrant-se en el seu sector, més encarat als moviments alternatius, explica que "el canvi més important, més enllà de la qualitat tècnica, ha estat el creixement d'una xarxa d'editorials i de llibreries associatives que, quan es va fundar Virus, no existia". D'aquella època (1991), recorda que, entre els moviments socials, "hi havia molt *fanzone*, però poca cultura del llibre".

TOT ESTÀ PER FER?

Aniol Rafel explica que, llegint *Els Jugaradors de Whist* (Empúries, 2009) de Vicenç Pagès, es va adonar que no s'havia traduït cap obra de David Foster Wallace al català. Aquest descuit per la ment més desbordada de la *generació X* (Periscopi ho ha alleujat amb la traducció de *L'escombra del sistema*, 2012) només és un exemple de les mancances del sector en el nostre idioma. Tot i que, a l'hora d'editar, aquest greuge històric en l'oferta pot ser considerat un avantatge. A Males Herbes, per exemple, els agrada editar en català "perquè hi ha molta feina per fer". Especialitzats en narrativa neorealista, no coneixen competidor en el seu sector, ni actual ni descatalogat: "Com que el que fem, en català, no ho fa ningú, a les llibreries literàries ens tracten molt bé".

Entre els segells més estrictament literaris és on es nota menys receptivitat amb l'arribada del llibre electrònic

No obstant això, el castellà no deixa de ser un impediment. "L'univers mental, cultural, en el sentit de la lectura, és en castellà", explica Josep Cots. "El català no té prou oferta. Quan vols editar en català, sovint trobes que el producte ja és al mercat", afegeix. I ho exemplifica així: "Per una banda, hi ha una gran perspectiva, com aquell que se'n va a l'Àfrica a vendre sabates i es troba que tots van descalços. Aquí, el que passa és que tots van calçats, però amb una marca que no és la nostra. En castellà, està tot fet. Inevitablement, l'edició en català és subsidiària de la castellana. Hi ha més espai, està més consolidat".

A Raig Verd, miren d'editar tots els llibres en ambdues llengües de manera simultània. Laura Huerga comenta que "ha crescut el nombre de lectors en català, tot i que és poc pel número de catalanoparlants que hi ha. Hi ha molta por de les traduccions en català". Potser es deu al fet que narra Simón Vázquez (Tigre de Paper): "Va haver-hi un moment, durant els anys 80 i 90, en què van sortir molt males traduccions al català. El lector va decidir passar al castellà. El lector català és exigent. S'ha pogut recuperar una mica, però el mal ja està fet".

DEL PAPER AL BIT

L'àmbit on la crisi de transformació que està patint el món del llibre es fa més visible és el tècnic. Si als anys 80 l'aparició de l'autoedició va facilitar la tasca editora, sembla ser que la digitalització més aviat la complica. Si més no, a l'hora de prendre decisions. Entre els segells més estrictament literaris és on es nota menys receptivitat amb l'arribada de l'*e-reader*. A Josep Cots, després de gairebé trenta anys a Edicions de 1984, la pirateria li tira enrere: "Si n'hagués de vendre 100, fent-lo electrònic en vendria dos i, si el fes més barat, en vendria set". A Males Herbes, preval el romanticisme;

els agrada massa el paper per plantejar-se altres formats. Periscopi té els drets per editar gairebé tots els seus llibres en format electrònic. "El que editem són continguts, per molt que t'agradi l'objecte llibre", afirma Rafel, que al mateix temps es mostra prudent: "El que ens arriba de totes bandes és que, de moment, pel que fa a vendes, no funciona". L'altra cara de la moneda són les editorials Raig Verd i Tria. Tant l'una com l'altra editen tot el que poden en format electrònic i, pel que fa a la primera, fins i tot comparteix els textos mitjançant la plataforma 24symbols.com, on es pot accedir a una biblioteca lliure al núvol. "Intentem ser a tot arreu", diu Huerga; "l'objectiu és la màxima difusió".

Però el debat més encès és entre els segells amb més compromís polític. Plantejaments com el preu dels *e-books*, la gratuïtat dels continguts i el tipus de distribució compliquen la decisió d'arribar-se. Raimundo Viejo (Artefakte) explica: "Tenim un debat sobre si regalar-lo o no. Volem un producte lliure, però no gratuït. La societat demana que sigui el lector qui pugui donar-li un preu". Segons Jordi Panyella (Pol-len Edicions): "Jo el que vull és que la gent llegeixi; si es comparteixen continguts, em sembla

fantàstic. S'estan oferint uns preus que són indecents". En aquest sentit, Miguel Martín considera que "els *e-books* que s'editen ara tenen el preu inflat. S'està intentant aplicar la lògica del llibre físic a l'electrònic, tot i que són lògiques diferents, per començar, un *e-book* no té cost d'impremta". Virus no edita en EPUB, però sí que posa a disposició tots els seus llibres íntegres en PDF mitjançant la web. Martín al·lega que "és important que la gent tingui accés al màxim nombre de llibres possible. Això, pel que hem comprovat, no afecta la venda de llibres físics". Contràriament al que es pugui pensar, aquesta pràctica empeny moltes consumidores a adquirir l'original.

COMUNICACIÓ DIRECTA

Si hi ha un punt on ningú no discrepa és en la necessitat de tenir presència a Internet i mantenir actualitzats els blocs i els comptes a les xarxes socials. Josep Cots considera que l'existència d'aquesta eina de promoció ha estat un dels estímuls de l'augment d'oferta en català: "El dèficit de promoció en premsa escrita queda canalitzat per una activitat bastant frenètica a les xarxes socials". És obvi que els segells petits són qui ho té més difícil per fer-se un lloc entre els espais de promoció convencionals. En un sector on s'exigeix la renovació constant d'estocs a les

La majoria d'editorials petites catalanes imprimeixen amb òfset i fan tirades que ronden els mil exemplars

llibreries i els títols supervendes es prioritzen per davant d'altres tipus de publicacions, no és fàcil fer-se un lloc als aparadors i, sovint, cal confiar. "Quan hi hem sigut, no ha estat a base de pagar, sinó d'una tria sincera del llibreter", defensa Ester Andorrà. "L'espai de promoció es pot comprar i qui tingui més pressupost tindrà més oportunitat de fer-ho, però també hi ha el criteri de la gent de l'ofici que tria el bon llibre, independentment d'on hagi sortit".

Les xarxes socials, però, són més que una eina de promoció. Simón Vázquez entén que "col·loquen l'autor, el lector i l'editor en el mateix espai, en el mateix debat". I rebla Aniol Rafel: "Això permet

un contacte directe amb lectors i llibrers. Les distàncies s'escurcen. Un lector del Pallars o del Baix Camp pot acabar de llegir el llibre i comentar-te'l a l'instant".

Un altre camp on Internet pren protagonisme és el del micromecenatge, tot i que no és una pràctica especialment estesa. Josep Cots, sempre pessimista amb la situació econòmica, bromeja davant la proposta: "El dia que estiguem a les últimes ja ho veurem". D'altra banda, a LaBreu, creuen en "la viabilitat del projecte per l'interès dels lectors un cop sigui a les llibreries". On sí que ho han provat és a Pol-len Edicions. Ho han fet servir, per exemple, en el cas del recull de fotografies de Jordi Borràs *Warcelona, una història de violència*. Jordi Panyella ho qualifica com una experiència molt agraïda i afegeix que "també és un criteri d'ecoedició, ja que adaptes el tiratge a la demanda. Per una editorial petita, a més, la promoció i la xarxa d'interès que es crea sobre aquell llibre són molt interessants. És una xarxa que va més enllà de la simple lectura del llibre".

Més enllà d'Internet, la promoció també pren nous formats en el camp de les presentacions. A Tria, per exemple, més que presentacions a l'ús, organitzen "festes on es parla de llibres", sempre de tres o

quatre títols a la vegada. A Males Herbes, també aposten per un altre tipus d'actes: "A les presentacions, intentem muntar concerts... muntem bastants *shows*". El format tradicional de presentació avorreix i fa curt: cal innovar.

La millor arma per reivindicar un espai en un mercat tan difícil, però, no deixa de ser la unió. La comunicació i la col·laboració entre diferents segells és essencial i continuada. Entre els grups independents, han nascut associacions com Llegir en Català o Contrabandos. Aquesta darrera aviat obrirà un espai que serà "una mica més que una llibreria" - com defineix Jordi Planella - al Forat de la Vergonya de Barcelona.

FER FUNCIONAR LES XIFRES

Laura Huerga explica que les dues sòcies de Raig Verd són empresàries d'altres sectors que van invertir els estalvis en el segell: "Enlloc de comprar-nos un pis, vam muntar una editorial". Només és un exemple, però la majoria de segells petits es mouen entre la semiprofessionalitat i els sous de supervivència per a un equip de persones reduït. En alguns casos, el projecte es fa viable amb l'oferta d'altres serveis. Pol-len és una marca sorgida d'una impremta que experimenta

amb l'ecoedició i se sustenta calibrant, juntament amb l'editorial, els serveis d'impressió i disseny. Virus també és una distribuïdora; ofereix dos models de distribució: el comercial -a les llibreries convencionals- i l'alternatiu, per a centres socials, ateneus, demandes puntuals de col·lectius, etc.

El cas d'Artefakte és més complex. Provenint d'ambients universitaris, el segell ofereix cursos per a estudiants i ven llibres de segona mà, que comparteixen botiga *online* amb els del seu catàleg. A més, Artefakte ho complementa amb un servei de *tutorials* per a estudiants: "Un servei d'orientació per a alumnes; són el que haurien de ser les tutories, encara que a la universitat catalana no facin aquest paper". Tot plegat neix d'una voluntat d'influir en la lluita universitària que s'escapa de la simple edició. Els seus serveis es vinculen entre si: les lectures poden servir per als cursos i els cursos es poden intentar adaptar a les necessitats de les usuàries dels tutorials. Raimundo Viejo parla d'influir, de combatre la mercantilització de la universitat i de "donar valor als estudis partint de la desobediència".

Contràriament al que es pugui pensar, alliberar llibres a la xarxa empeny moltes consumidores a adquirir l'edició en paper

Tigre de Paper, per la seva banda, se sustenta en una xarxa de subscripcions. Tal com explica Simón Vázquez: "A l'Amèrica Llatina existeix i també és el model de l'editorial basca Txalaparta; aposta per la fidelitat del subscriptor a la línia de l'editorial". Els socis del club del llibre La Bandada de les Lletres poden rebre cada llibre a casa -amb un descompte respecte al preu dels punts de venda convencionals- i participar en una xarxa de debat i crítica literària dels productes de l'editorial. "Amb 100 subscriptors arribem a cobrir despeses i, amb 200, fem viable el projecte", calculen. Aquest octubre, eren 111: "Amb això, podem sobreviure perquè tenim uns ingressos fixos".

CALIBRAR LA DISTRIBUCIÓ

La majoria de segells petits catalans imprimeixen amb òfset i fan tirades

que rondan els mil exemplars. Aquest sistema no només surt més a compte que la impressió digital, sinó que, avui dia, encara ofereix resultats de més qualitat. Si la impressió digital té un avantatge, però, és que fa rendible la impressió d'exemplars únics o de tirades curtes. Tria Llibres, un segell constituït com a associació cultural, farà quatre anys que aposta per aquest sistema com a canal de distribució, juntament amb el llibre electrònic. A Tria, explica Miquel Tuson, "no gastem més paper del que toca ni editem més llibres dels que toquen". Les tirades inicials són bastant reduïdes i es col·loquen en llibreries de confiança. A partir d'aquí, la demanda es cobreix imprimint només els exemplars demanats, ja siguin per a punts de venda o directament per a consumidors. Partint de plataformes de distribució com ReadOnTime o Amazon, el llibre es pot imprimir a plantes de diferents països, fet que abarateix les despeses d'enviament i accelera el temps d'entrega. Pel que fa als autors, "a molts els inquieta la distribució, però, per altra banda, són molt conscients que, amb el sistema original, el llibre té una vida molt curta". Una vida que, evitant la idea de descatalogar, al final s'acaba allargant. ◀

EDITORIALS

— Males Herbes
editorialmalesherbes.com
— Raig Verd
raigverdeditorial.cat
— Tigre de Paper
tigredepaper.cat
— Artefakte
artefaktes.com
— Txalaparta
txalaparta.com
— Tria Llibres
editorialtria.com
— Pol-len Edicions
pol-len.cat
— LaBreu
labreuedicions.com
— Edicions del Periscopi
periscopi.cat
— Edicions de 1984
edicions1984.cat

ASSOCIACIONS

— Llegir en Català:
llegirencatala.wordpress.com
— Contrabandos:
contrabandos.org

Terra d'escudella
vine a tastar
les nostres
cerveses
artesanes
C/ Premia, 20 baixos. Sants (Bcn)
www.tdk.cat tel. 93 422 16 13

COL·LECTIU RONDA
assessorament JURÍDIC
a PERSONES i entitats
d'economia SOCIAL
www.cronda.coop

DIVA HOGAR
REPARACIONS 24H
MANTENIMENT I REFORMES
Barcelona
93.346.86.01
Tarragona-Reus-Costa
977.207.982
www.clubdivahogar.com

KAMILOSETAS MUSKARIA
distribuïdora llibertària
www.nodo50.org/kamilosetas
kamilosetas@nodo50.org

EXPRESSIONS

Desconstruir la masculinitat hegemònica

L'associació Cúrcuma organitza un taller per homes que pretén dotar-los d'eines perquè es trobin a si mateixos i reflexionar sobre el paper que juguen en la societat

El taller és un procés d'aprenentatge on treballa cos i ment

Judit Montenegro
@juddsterr

El fetus del ventre de la mare es dirà Miquel. El cap, la cara, les mans, les cames, la panxa, els genitals que acabaran per formar el penis; un nen es reproduïx fins que arriba el moment en què topa amb el món. Però aquest procés fisiològic no defineix la seva identitat d'home dins aquest món. Quan en Miquel neix, no entén d'atributs masculins, no sap què és la masculinitat, ni tan sols s'identifica amb ella, però ben aviat la coneixerà.

Començarà a adquirir uns models de comportament, uns valors, una simbologia, que seran els mínims comuns que compartirà amb els individus de la seva societat. I la societat d'avui li ensenyarà els atributs que desconeixia i que haurà de desenvolupar; els trets propis d'un home, és a dir, el que s'entén per *masculinitat*, que no es redueix necessàriament al sexe masculí, ja que les dones i les persones de gènere neutre poden adoptar patrons de masculinitat.

A la nostra societat, però, l'individu topa amb una masculinitat dominant, hegemònica.

Tanmateix, els valors que prevalen es poden arribar a qüestionar. Com ens relacionem, les persones? Com influeix en la nostra vida el fet d'haver estat socialitzades en l'hegemonia de valors i d'identitat existent?

Aquesta reflexió ha propiciat que diferents col·lectius i associacions es plan-

egin, entre altres aspectes, de quina manera la nostra societat construeix la identitat de l'home, o com es reproduïxen les limitacions i les violències generades per les masculinitats hegemòniques i el patriarcat.

Un d'aquests col·lectius és l'Associació Cúrcuma, que, des d'una perspectiva de gènere, transfeminista i comunitària, promou la transformació individual i col·lectiva a partir de processos d'empoderament, afavorint la consciència crítica i la llibertat integral. Amb aquests valors, ha organitzat un taller sobre la identitat masculina dirigit a homes, *Explorant les masculinitats*, que s'impartirà en tres

Un dels objectius dels tallers és explorar com influeix el fet d'haver viscut socialitzats com a homes i què suposa ser home a la nostra societat

sessions, dues el mes de novembre i una el desembre. El taller està dirigit a persones del sexe masculí, ja que l'associació considera que els aspectes íntims són més fàcils de compartir i expressar amb les persones amb qui es comparteixen una sèrie de vivències (tot i que tenen en compte que la masculinitat també la poden experimentar persones que no siguin d'aquest sexe).

Entenen el procés d'aprenentatge com "un procés creador, dialògic, de presa de consciència i alliberador, on els coneix-

xements s'adquireixen mitjançant la creativitat, el diàleg, l'autoconeixement i el coneixement de l'entorn". El taller, doncs, es basa en aquesta idea.

FORMES DE MASCULINITAT

L'Associació Cúrcuma parteix del fet que existeix una masculinitat hegemònica que genera un "ideal d'home" que les persones del sexe masculí han d'assolir, promou la necessitat de sentir i exercir el poder entre els homes i, a més, violenta, nega i reprimeix en gran mesura els aspectes femenins dels homes.

En un espai i un context íntim, el taller *Explorant les masculinitats* pretén treballar i reflexionar sobre aquests aspectes que no sorgeixen en la quotidianitat. Segons explica Nando, membre de l'Associació Cúrcuma, es vol explorar com influeix el fet d'haver viscut socialitzats com a homes i què suposa ser home a la nostra societat. Així doncs, es parteix de la idea que "existeixen tantes formes de masculinitat com homes" (per tant, hi ha una diversitat assegurada, fet que enriqueix les persones perquè comparteixen moltes històries de vida). Amb aquesta premissa, es treballa el que sorgeixi del grup d'homes que fa el taller, el que el col·lectiu necessiti tractar.

Així doncs, un dels objectius és promoure la reflexió sobre la construcció de la identitat de l'home. Per aconseguir-ho, es farà un recorregut personal per la història de la masculinitat i la sexualitat de cadascú, on també es visualitzaran la diversitat i les múltiples vivències de la masculinitat dels homes. Enfortir l'equilibri entre la part fe-

menina i la masculina com a potència de desenvolupament personal i col·lectiu és un dels altres propòsits del taller.

En aquesta línia, un altre dels temes que s'aborden i que genera molts debats i reflexions és el de les violències i les limitacions generades per les masculinitats hegemòniques i el patriarcat. El taller-assembly *Pensar les violències* és un exemple de proposta que pretén abordar les noves masculinitats desnaturalitzant la tradicional funció que, socialment, s'ha establert del sexe masculí. Organitzat per la revista *Eclèctica*, el taller tindrà lloc durant els mesos de novembre i desembre a la ciutat de València i tractarà -amb la mateixa visió crítica i d'anàlisi- l'estereotipació constant que sofreixen ambdós sexes, fet que violenta la multiplicitat d'identitats que hi pot haver i les diferents maneres de viure aquestes identitats.

Així doncs, trobem diverses propostes que ens ofereixen un espai per compartir i reflexionar col·lectivament sobre determinats aspectes de la pròpia identitat i ajudar-nos a trobar-nos nosaltres mateixos. ◀

+info

Taller *Explorant les masculinitats*
Organitza: Associació Cúrcuma
Lloc: La Ciutat Invisible
(carrer Riego, 37, Sants, Barcelona)
<http://ves.cat/hqlh>

Taller *Pensar les violències*
Organitza: Revista *Eclèctica*
Lloc: Llibreria Primado
(av. Primado Reig, 102, València)
<http://ves.cat/hrm3>

ja som

1841

subscriptores

informa't, constrasta, comparteix i... subscriu-t'hi

POCA BROMA.

Els efectius antdisturbis dels Mossos portaran raqueta de tennis. A banda de voler fomentar una imatge més simpàtica del cos, aquesta mesura pretén estalviar en material, ja que, amb aquest estri, serà possible llançar pilotes de goma i atonyinar el personal alhora.

Una ONG d'assistència psicològica atendrà gratuïtament la militància del PSC, després que el cap de setmana passat observessin amb preocupació que pateixen una fase aguda de la síndrome d'Estocolm. "Quan els pregunten sobre la seva relació amb el PSOE, tots fan el mateix rictus i es pensen que somriuen", afirma Carme Jareta, directora de l'organització.

Les altes instàncies judicials estudien estratègies per retardar la sortida d'eternes de la presó. Més enllà d'estratagemes legals, pensen proposar-los indefinidament tota mena d'activitats, des de concursos de beure zuritos a campionats de pelota. "Aquesta gent no sap dir que no a una juguesca", diu un magistrat.

Conclou la comissió del Parlament sobre la gestió de la sanitat. Les conclusions, acordades per la sociovergència, destaquen per la seva valentia i per dir les coses pel seu nom: que amb aquella camisola dels hospitals sempre se t'acaba veient el cul i que la mercromina molava més que el iode.

Un diputat i dos funcionaris han resultat ferits després que **Rodrigo Rato** ensopegués a la sortida de la comissió del Parlament sobre la gestió de les entitats bancàries. Pel que sembla, la seva cara va topar amb el marc de la porta, fet que va ocasionar l'esfondrament de part d'una paret de la sala.

A VEURE SI ENS ESTEM FLIPANT AMB EL NOU PAPA

La manifestant cega

Topant de cap en un altre semàfor, avançant d'esma pel Passeig de Gràcia, se'n ve la manifestant tota sola. És cega.

Amb una bala de goma disparada amb massa traça, un mossos d'esquadra va buidar-li un ull, i en l'altre se li ha posat un tel: la manifestant és cega.

Ve a Plaça Catalunya com ans solia, més no amb el posat ferm d'altres vegades ni amb ses companyes, no: ve tota sola.

Topa de morro amb un llauener i recula afrontada... Però torna, i compra una cervesa, i beu calmosa. Beu poc, sens gaire set. Després aixeca al cel, enorme, la seva pancarta amb un gran gestu tràgic; parpelleja damunt les mortes nines, i se'n torna orfe de llum sota el sol que crema, vacil·lant pels carrers inoblidables, brandant lènguidament una xapa contra les retallades.

LISTOCOMICS.COM

BARRI INTERNET

@galapita — @Hibai_ — @josianito

CAP A LA INDENPENDÈNCIA (DEL CIBERESPAI)

CiberSyn: El somni cibernètic de Salvador Allende

Des de #barrinternet volem rendir tribut a un dels primers intents de revolució social basat en la cibernètica, anomenat CiberSyn i desenvolupat entre 1971 i 1973 al Xile de Salvador Allende.

Amb l'arribada de la Unitat Popular al poder, en poc menys d'un any, un equip reduït d'enginyers, biòlegs i informàtics va crear un prototip del que no existia a cap altre indret del món i molt menys a escala nacional: el projecte Cybersyn, un sistema tecnològic per administrar un país en temps real.

La idea de l'equip era implantar un model de sistema viable a gran escala: si bé el cervell pren la majoria de les decisions importants, no ho controla tot. Un sistema viable ha d'estar format per parts que tinguin un nivell d'autonomia molt alt.

Somiaven amb una mena de sistema nerviós electrònic que unís la societat xilena, on tots els seus components estiguessin connectats entre si per una xarxa de comunicació nacional. Estaven convençuts que, a llarg termini, un sistema descentralitzat ajudaria a la igualtat social, una mena d'internet soci-

alista dècades abans del seu temps.

Contemporàniament, l'Havana i Moscou també feia temps que estaven treballant en projectes computacionals per controlar l'economia, però el projecte xilè era radicalment diferent: incorporava la idea de la descentralització i la participació ciutadana. En lloc de donar més poder a les jerarquies polítiques del Partit Comunista, CiberSyn volia empoderar els sectors obrers per la presa de decisions. Si no s'aconseguien solucionar els problemes a les fàbriques, el cas es derivava a la sala d'operacions situada a Santiago. La sala d'operacions era un espai tret d'un veritable relat de ciència ficció on, al voltant de set cadires, hi havia una pantalla anome-

nada Futuro on es mostrava un simulador de l'economia i notícies en temps real. Una part que no va passar de la prova pilot es deia Ciberfolk, que aplicava un dispositiu a totes les llars perquè la gent opinés i mostrés el seu acord o desacord amb les polítiques del govern. Ciberdemocràcia directa als anys 70.

El projecte CiberSyn va durar tres anys, amb prou feines, perquè va ser destruït per l'exèrcit després del cop d'estat. Segurament, es va avançar diverses dècades al seu temps i la seva visió d'una societat descentralitzada que és capaç de prendre decisions autònomes sobre la seva economia i el seu govern encara és una utopia.

Quan els efectius militars van entrar a les instal·lacions del complex, van preguntar amb menyspreu:

“I això és el que estan usant per al control del país?”

I un treballador els va respondre amb saviesa cibernètica:

“A què et refereixes per control?”

+ info: http://en.wikipedia.org/wiki/Project_Cybersyn

XXX

La xarxa és com és gràcies al porno (I)

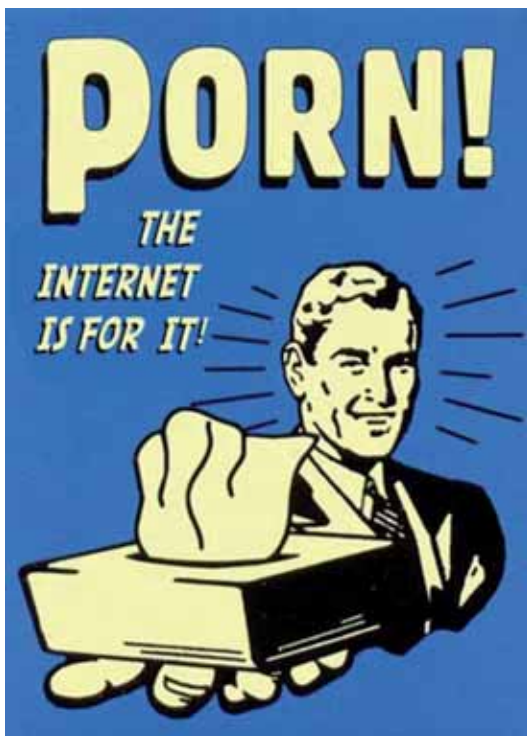
El 30% del trànsit total de dades a la world wide web (no a Internet) prové de la pornografia. Perquè ens en fem una idea: la web xvideos.com, per exemple, es veu 4.500 milions de vegades al mes (amb gairebé 350 milions d'usuaris). Això és el quàdruple de les vistes que rep la pàgina de la CNN.

Per això, no és difícil d'imaginar com ha influït la indústria del sexe en el desenvolupament d'Internet tal com la coneixem avui. Amb aquest article, comencem una sèrie on us presentarem els avenços tecnològics que usem cada dia gràcies a XXX, tant si veiem porno com no.

Streaming o descàrregues directes de cinema en HD

Fa aproximadament tres anys, Sony i el porno van llançar un pols. Sony apostava pel format Blu-Ray i va fer una inversió gegantina per promocionar-ho. El porno apostava per millorar els sistemes de *streaming* perquè es poguessin veure pel·lícules en alta definició en directe. El negoci de l'oci per a adults va decidir passar del Blu-Ray. De fet, tot i que el format de Sony ja feia un temps que es trobava al mercat, amb prou feines va haver-hi pel·lícules porno en Blu-Ray, per diversos motius: el primer, la discreció. Descarregar-ho a casa en lloc de comprar-ho en una botiga és molt beneficiós per al públic pornofílic. Una altra raó va ser que adaptar tot el procés de producció era tremendament costós. Una altra que, amb l'altíssima definició, era difícil dissimular cicatrius, arrugues, granets o altres imperfeccions corporals que, fins llavors, passaven desapercebudes. Finalment, que el Blu-Ray no estaria mai disponible per al porno amateur.

Va guanyar el porno, una vegada més.

HAN SOLO

Strongbox - El llegat d'Aaron Swartch

Strongbox és un software que permet crear un sistema per arrebregar *leaks* o filtracions i està pensat per poder ser instal·lat a qualsevol servidor d'organització o col·lectiu que vulga muntar un servei que assegure completament l'anonimat de les informadores. És l'últim software que estava escrivint Aaron Swartch (ho va acabar un mes abans de suïcidar-se) i representa perfectament el seu compromís amb les llibertats individuals a Internet i el dret a l'accés a la informació.

Per descomptat, és programari lliure i una eina molt útil que perpetuarà la seva memòria.

Més info: <http://ves.cat/hrpk>

WEBS

Recuperem el joc clàssic del llançament de sabates. En aquest cas, a Bush Jr.

<http://www.sockandawe.com>

AGENDA

Sobirania alimentària a la universitat. Somni o realitat?

Jornades sobre la formació universitària davant el paradigma de la sobirania alimentària

15 I 16/11

Universitat Autònoma de Barcelona.
Sala de cinema (Edifici d'estudiants) - Plaça Cívica

Què s'explica, a la universitat, sobre l'agricultura ecològica i els nous models agroecològics? PROGRAMA DV 15/11 9:30h Inauguració i presentació 10h La veu pròpia de la pagesia. Reflexions sobre el model agropecuari convencional i globalitzat i el seu paper a la universitat 11h Evolució històrica del paper de la universitat amb relació a l'agricultura. 12:30h Educació i investigació per a la sobirania alimentària a Europa: experiències, avenços, problemes i reptes. De 12 a 16h Mercat d'idees, parades i estands de col·lectius diversos. De 13:30 a 15:30h Dinar popular 16h Diàlegs d'experiències: La formació agroecològica a l'Estat espanyol (1/2) Experiències des del professorat: Grup de recerca d'agricultura, ramaderia i alimentació en la globalització (ARAG-UAB) 19h Projecte del video *Educar es la mejor manera de luchar*. Documental sobre l'educació dins el Movimento dos Trabalhadores Rurais Sem Terra (MST) del Brasil DS 16/11 9:30h Sinergies entre pagesia i universitat: experiències pràctiques i nous desafiaments 10:30h Diàlegs d'experiències: La formació agroecològica a l'Estat espanyol (2/2) Experiències des de la pagesia, amb participació de la Universidad Rural Paulo Freire, l'Escola de Pastors de Catalunya, la Unió de Pagesos, Nekasarea, L'Era i l'Escola Agrària de Manresa. 12h I ara què? Taller de debat i conclusions en grups reduïts amb el públic assistent 13:30h Tancament de les jornades a càrrec dels col·lectius organitzadors 14h Dinar popular amb jazz en directe.

Més info: www.universitatdelaterra.wordpress.com

DJ14^{/11}

BARCELONA

La cultura llibertària a Catalunya

19h AureaSocial. C. Sardanya, 263. Amb Xavier Díez, doctor en Història Contemporània i professor de la Universitat Ramon Llull. Autor, entre d'altres, del llibre *Anarquisme, fet diferencial català*. Més info: <http://www.aureasocial.org>

DV15^{/11}

BARCELONA

Trobada i debat: La defensa del territori, un repte clau per la pau

12h Federació d'ONGD. C. Tàpies, 1-3. Amb Deyanira Soscué, líder del *cabildo* indígena Nasa, Cerro Tijeras, Cauca, Colòmbia. Més info: www.observatoriadpi.org

Jornades: Tot s'hi val per fer front a les violències?

17h AureaSocial. C. Sardanya, 263. Programa: Benvinguda, presentació i taula rodona amb: *Límits de la violència i la noviolència en les pràctiques dels moviments socials*, amb Gabriela Serra, Manuel Delgado, Fina Birulés i Antoni Soler

CARDEDEU

Del tanmateix a la vaga indefinida: l'exemple de les Illes

19:30h CEIP Les Aigües. C. Manel Raspall, 95 A càrrec d'Iñaki Aicart, portaveu de l'Assemblea de Docents de les Illes Balears.

GRANOLLERS

L'hort ecològic vallgorguinenc i la seva proposta de cistella ecològica

19.30h Anònims, menjars i pensars. C. Ricomà, 57. 21h Pilé on 45 Gourment Dj Sessions. Més info: <http://pileon45.blogspot.com>

DS16^{/11}

BARCELONA

Jornades: Tot s'hi val per fer front a les violències?

17h AureaSocial. C. Sardanya, 263. Programa: Estratègies de resistència per fer front a la repressió. Taula rodona amb Laia Serra, Ramon Piqué i Rolando Guerra. 11:30h L'autodeterminació dels pobles i les violències. Taula rodona amb Fernando Barrena, Neal Baxter i Aureli Argemí. 14h Pausa dinar 15:30h L'acció directa no violenta per la defensa dels drets socials bàsics. Taula rodona amb Aina Gallego, Tània Sánchez, Guillem Tendero i Nestor Salvador. 18h Els nostres cossos com a espais de lluita i de desobediència. Taula rodona amb Míriam Solà, Teo Juventeny, Carolina Egio i Lucrecia Masson. Tota la informació a www.confederacio.org

Del tanmateix a la vaga indefinida: l'exemple de les Illes

18h IES Miquel Tarradell. C. dels Àngels, 1. A càrrec d'Iñaki Aicart, portaveu de l'Assemblea de Docents de les Illes Balears.

Presentació del llibre "PornoBurka - Desventuras del Raval y otras f(r)icciones contemporáneas"

19h MACBA Pça. Dels Àngels, 1 Org: Colectivo Cautivo

CALDES DE MONTBUI

Mercat d'intercanvi d'hivern

De 9 a 15h a la plaça 11 de setembre. Org. La Guspia. Més info: <http://laguspia.blogspot.com.es/>

Presentació del llibre

Som Laics? 17 mirades a la laïcitat

19:30h El Centre, Ateneu Democràtic i Progressista. C. Corredossos de baix, 1. Org: Fundació Ferrer i Guàrdia, Ed. Els Llums i El Centre. Més info: www.centredemocraticat.cat

DG17^{/11}

ESPARREGUERA

Del tanmateix a la vaga indefinida: l'exemple de les Illes

18h Casal La Llançadora. C. Sant Jaume, 53. A càrrec d'Iñaki Aicart, portaveu de l'Assemblea de Docents de les Illes Balears.

CARDEDEU
Divendres 15 de novembre, 19:30h
CEIP Les Aigües, C/Manel Raspall, 95
BARCELONA
Dissabte 16 de novembre a les 18h

FREQUÈNCIES LLIURES

Ràdio Bronka 104.5FM Àrea metropolitana de Barcelona www.radiobronka.info
Contrabanda 91.4FM Àrea metropolitana de Barcelona www.contrabanda.org
Ràdio Línea IV 103.9FM Barcelona www.radiolinea4.net | Ràdio Pica (només web) Barcelona www.radiopica.net | Ràdio RSK 107.1FM Nou Barris (Barcelona) www.radiorsk.info | Ràdio Trama 91.41FM Sabadell www.radiotrama.net | Ràdio Kaos (només web) Terrassa www.radiokaos.cat | Postscriptum Radio (només per internet) Terrassa www.postscriptumradio.org | Ràdio Pinsania 90.6FM Berguedà www.radiopinsania.wordpress.com
Ràdio 90 101.4FM Olot www.r90.org | Ràdio Klara 104.4FM València www.radioklara.org
Ràdio Maiva 105FM València www.radiomaiva.wordpress.com | Ràdio Aktiva 107.6FM Alcoi www.radioaktivafm.blogspot.com | Ràdio Mistelera 101.4FM Dénia - La Xara www.lamistelera.org
Ràdio Bala 106.4FM Manresa <http://radiobalalamanresa.wordpress.com>

Coettv Nou Barris (Barcelona) coettv@gmail.com | Sants TV <http://sants.tv>
Gramenettv Gramenet del Besòs www.tvgramenet.org

Selecció d'alguns programes de LaTele. Podeu consultar la graella sencera o veure tots els vídeos a www.latele.cat. Emetem des de Plaça Espanya fins a Sant Pol de Mar al CANAL 37 DE LA TDT. Resintonitza la teva tele per trobar-nos!

CADA NIT A PARTIR DE LES 20H30 NOUS PROGRAMES!

dilluns: 20:30h. Notícies 1
dimarts: 20:30h. IV Animalista
dimecres: 20:30h. Contra-Infos

dijous: 22h. Y tu qué miras gilipollas?
El programa de punk de LaTele
divendres: 21h. Programa de l'alguia

dissabte: 22h. Cineclub 1
diumenge: 21h. La Xerrada

EL TEMPS

DILLUNS 14

Comença el canvi de temps que ens portarà ambient d'hivern. Augment dels núvols i el vent a les comarques de Girona.

DIVENDRES 15

Nuvolades més gruixudes i ventades cada cop més fortes del nord. Brusca baixada del termòmetre, entre 7 i 12 graus.

DISSABTE 16

Primers ruixats forts a la tarda a les comarques de Girona i Barcelona. Cota de neu a 800 metres. Fred també al País Valencià.

DIUMENGE 17

L'ambient es farà més hivernal amb l'augment de la pluja al litoral i prelitoral. Màximes de 10 graus. Fred també a les Illes Balears.

DILLUNS 18

La pluja es mantindrà al litoral de Girona i Barcelona, amb temperatures d'hivern. Ambient molt humit.

DIMARTS 19

Primeres clarianes i lleugera remuntada dels termòmetres a les hores centrals del dia. Nou descens el dimecres.

/ ORIOL CLAVERA

«La justícia espanyola està contaminada pel franquisme»

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

El 29 de novembre marxem a l'Argentina per reunir-te amb la jutgessa Maria Servini. Què hi faràs, allà?

Ratificaré la petició d'impulsar la causa per la mort del meu germà. Després de veure que el govern espanyol esgrimia excuses per impedir que declarés a l'ambaixada argentina de Madrid el mes de maig passat, traslladarem el cas a la magistrada argentina. Ella ja ha rebut alguns testimonis i ara hi anem una trentena de persones més, entre les quals hi ha els expressoners agrupats a l'associació La Comuna, que fa anys que reclamen justícia.

Quin és l'objectiu de la querella?

Exigim que l'Estat revoqui la sentència condemnatòria, demani perdó i admeti que es va cometre una barbaritat. Però no ho farà. I això que el judici militar va estar ple d'irregularitats, ja que va desestimar la majoria de proves presentades. El PP no hi té interès, com tampoc no en van tenir els governs socialistes. El Tribunal Suprem ho va desestimar el 2007; després, el Constitucional i, de nou, el Suprem el 2008, que va revocar la sol·licitud d'abordar el cas malgrat la quantitat de proves pericials, testimonis i argumentacions contrastades presentades pels nostres advocats.

No confieu en la justícia espanyola?
Està contaminada pel franquisme. Vam

trigar quinze anys a arribar al Tribunal d'Estrasburg, segons el qual l'existència d'un govern dictatorial a Espanya impediria tractar la demanada. Després, ni tan sols la va admetre a tràmit. I finalment va arribar el rebuig dels tribunals de l'Estat. Sempre ha estat una cursa d'obstacles. Ara, en canvi, la gent està fastiguejada per la situació política i econòmica i això obre la possibilitat d'afrontar aquestes i altres qüestions. Però es farà perquè la societat pressiona, no pas per voluntat de les institucions.

«El meu germà defensava la necessitat que cadascú tingui un compromís social»

Entens que en Salvador sigui un símbol per determinada gent?

Tothom necessita referents. Però cal recordar que, abans de la seva execució, es va quedar sol a causa de la seva militància anarquista. Després sí, tothom s'hi va apuntar; però, abans, no va rebre cap suport polític, tot i que els advocats ja advertien que tenia mala peça al teler. Se l'ha utilitzat i, humanament, fa molta ràbia.

La pel·lícula *Salvador* resumeix com era i el context que va viure?

És molt fidel. Com la resta d'activistes del MIL, en Salvador va cometre bastants errors, cal admetre-ho. Una innocència que contrastava amb el seu nivell de consciència anarquista, extreta de llegir, estudiar i reflexionar

molt. Era jove, inquiet i volia arreglar el món. Va posar-ho tot a la graella.

El relat que n'ha transcendit té distorsions?

Costa modificar l'imaginari de la gent. No es parla gaire dels robatoris a bancs ni altres accions que feia i sí del fet que va morir pel garrot vil quan tenia 25 anys, cosa que va ser una salvatjada.

Si en Salvador visqués, què pensaria de la situació política actual?

Es reafirmaria en les seves conviccions, ja que alguns conflictes actuals mostren el que ell defensava: la necessitat que cadascú tingui un compromís social i prengui les decisions amb coneixement de causa. Mirat amb perspectiva, hi ha moltes coses que no s'han superat i les ferides del franquisme continuen supurant. Per exemple, falta reconèixer la lluita dels grups autònoms, perquè el moviment antifranquista era molt més ampli...

Heu intentat refer alguns episodis d'ençà de la seva desaparició?

Ens hem reunit amb familiars de Heinz Ches, l'altre presoner executat aquell dia, que l'Estat va titllar d'apàtrida, tot i que sabia perfectament que es tractava d'un militant revolucionari. I també vam estar amb el germà de Jon Paredes, Txiki, a banda de participar als actes de record on se'ns ha requerit. El que mou la família, però, és la voluntat d'aconseguir que es faci justícia perquè, si alguna cosa caracteritzava en Salvador, era el fet de ser just fins a les últimes conseqüències. ♦

Merçona Puig Antich

Germana de Salvador Puig Antich

A l'Argentina, estan decidits a investigar els crims del franquisme, després que l'Estat espanyol s'hagi negat a fer-ho. En virtut del principi de justícia universal, la jutgessa Maria Servini ha començat les diligències perquè les autoritats espanyoles reparin els assassinats comesos pel règim de Franco. Un dels casos fa referència a Salvador Puig Antich, el militant del Moviment Ibèric d'Alliberament (MIL) executat pel sistema de garrot vil a la presó Model de Barcelona la matinada del 2 de març de 1974. Gairebé 40 anys després, durant els quals les seves germanes Imma, Montse, Carme i Merçona han remogut cel i terra interpel·lant els tribunals i les autoritats, sembla que s'obre una oportunitat única per fer justícia. A l'escalf de la Coordinadora estatal de suport a la querella franquista, la germana petita de Puig Antich, Merçona, portarà a Buenos Aires la causa d'en Salvador, convertint en icona de la lluita antiautoritària per l'anarquisme i diversos moviments.